הלכות שביתת יום טוב

משנה תורה לרמב״ם

geulaquiz.com

פרק א

א שִׁשָּׁה יָמִים תֵּאָלוּ שֶׁאָסָרָן הַכָּתוּב בַּעֲשַׂיַּת מְלָאכָה שֶׁהֵן רִאשׁוֹן וּשְׁבִיעִי שֶׁל פֶּסַח וְרִאשׁוֹן וּשְׁמִינִי שֶׁל חַג הַסֻּכּוֹת וּבְיוֹם חַג הַשָּׁבוּעוֹת וּבְאֶחָד לַחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי הֵן הַנִּקְרָאִין יָמִים טוֹבִים. וּשְׁבִיתַת כֵּלִים שָׁוָה שֶׁהֵן אֲסוּרִין בְּכָל מְלֶאכֶת עֲבוֹדָה חוּץ מִמְּלָאכָה שֶׁהִיא לְצֹרֶךְ אֲכִילָה שֶׁנֶּאֱמַר (שמות יב טז) "אַךְ אֲשֶׁר יֵאָכֵל לְכָל נֶפֶשׁ" וְגוֹ':

ב כָּל הַשּׁוֹבֶת מִמְּלֶאכֶת עֲבוֹדָה בְּאֶחָד מֵהֶן חַרֵי קֵיִם מִצְוַת עֲשֵׂה שֶׁהֲרֵי נֶאֱמַר בָּהֶן (ויקרא כג כד) (ויקרא כג לט) "שַׁבָּתוֹן" כְּלוֹמַר שְׁבֹת. וְכָל הָעוֹשֶׂה בְּאֶחָד מֵהֶן מְלָאכָה שֶׁאֵינָהּ לְצֹרֶךְ אֲכִילָה כְּגוֹן שֶׁצָּבָע אוֹ הָרַס אוֹ אָרַג וְכַיּוֹצֵא בָּאֵלּוּ חֲרֵי בִּטֵּל מִצְוַת עֲשֵׂה וְעָבַר עַל לֹא תַּעֲשֶׂה. שֶׁנֶּאֱמַר כָּל מְלֶאכֶת עֲבֹדָה לֹא תַעֲשׂוּ. (שמות יב טז) "כָּל מְלָאכָה לֹא יֵעָשֶׂה בָהֶם". וְאִם עָשָׂה בְּעֵדִים וְהַתְרָאָה לוֹקֶה מִן הַתּוֹרָה:

ג הָעוֹשֶׂה אֲבוֹת מְלָאכוֹת הַרְבֵּה בְּיוֹם טוֹב בְּהַתְרָאָה אַחַת כְּגוֹן שֶׁזָּרַע וּבָנָה וְסָתַר וְאָרַג בְּהַתְרָאָה אַחַת אֵינוֹ לוֹקֶה אֶלָּא אַחַת. חִלּוּק מְלָאכוֹת לְשַׁבָּת וְאֵין חִלּוּק מְלָאכוֹת לְיוֹם טוֹב:

ד כָּל מְלָאכָה שֶׁחַיָּבִין עָלֶיהָ בְּשַׁבָּת אִם עָשָׂה אוֹתָהּ בְּיוֹם טוֹב שֶׁלֹּא לְצֹרֶךְ אֲכִילָה לוֹקֶה חוּץ מִן הַהוֹצָאָה מֵרְשׁוּת לִרְשׁוּת וְהַהַבְעָרָה שֶׁמִּתּוֹךְ שֶׁהַתְּרָה הוֹצָאָה בְּיוֹם טוֹב לְצֹרֶךְ אֲכִילָה הַתְּרָה שֶׁלֹּא לְצֹרֶךְ אֲכִילָה. לְפִיכָךְ מַתָּר בְּיוֹם טוֹב לְהוֹצִיא קָטָן אוֹ סֵפֶר תּוֹרָה אוֹ מַפְתֵּחַ וְכַיּוֹצֵא בְּאֵלּוּ מֵרְשׁוּת לִרְשׁוּת. וְכֵן מַתָּר לְהַבְעִיר אַף עַל פִּי שֶׁאֵינוֹ לְצֹרֶךְ אֲכִילָה. וּשְׁאָר מְלָאכוֹת כָּל שֶׁיֵּשׁ בּוֹ צֹרֶךְ אֲכִילָה מַתָּר כְּגוֹן שְׁחִיטָה וַאֲפִיָּה וְלִישָׁה וְכַיּוֹצֵא בָּהֶן. וְכָל שֶׁאֵין בָּהֶן צֹרֶךְ אֲכִילָה אָסוּר כְּגוֹן כְּתִיבָה וַאֲרִיגָה וּבְנְיָן וְכַיּוֹצֵא בָּהֶן:

ה כָּל מְלָאכָה שֶׁאֶפְשָׁר לְהֶעָשׂוֹת מֵעֶרֶב יוֹם טוֹב וְלֹא יִהְיֶה בָּהּ הֶפְסֵד וְלֹא חֶסְרוֹן אִם נַעֲשֵׂית מִבְּעֶרֶב אָסְרוּ חֲכָמִים לַעֲשׂוֹת אוֹתָהּ בְּיוֹם טוֹב אַף עַל פִּי שֶׁהִיא לְצֹרֶךְ אֲכִילָה. וְלָמָּה אָסְרוּ דָּבָר זֶה גְּזֵרָה שֶׁמָּא יָנִיחַ אָדָם מְלָאכוֹת שֶׁאֶפְשָׁר לַעֲשׂוֹתָן מֵעֶרֶב יוֹם טוֹב לְיוֹם טוֹב וְנִמְצָא יוֹם טוֹב כֻּלּוֹ הוֹלֵךְ בַּעֲשַׂיַּת אוֹתָן מְלָאכוֹת וְיִמָּנַע מִשִּׂמְחַת יוֹם טוֹב וְלֹא יִהְיֶה לוֹ פְּנַאי לֶאֱכֹל:

ו וּמִזֶּה הַטַּעַם עַצְמוֹ לֹא אָסְרוּ הַהוֹצָאָה בְּיוֹם טוֹב וְאַף עַל פִּי שֶׁכָּל הַהוֹצָאָה הִיא מְלָאכָה שֶׁאֶפְשָׁר לַעֲשׂוֹתָהּ מֵעֶרֶב יוֹם טוֹב וְלָמָּה לֹא אָסְרוּהָ כְּדֵי לְהַרְבּוֹת בְּשִׂמְחַת יוֹם טוֹב וְיוֹלִיךְ וְיָבִיא כָּל מַה שֶּׁיִּרְצֶה וְיַשְׁלִים חֲפָצָיו וְלֹא יִהְיֶה כְּמִי שֶׁיְּדָיו אֲסוּרוֹת. אֲבָל שְׁאָר מְלָאכוֹת שֶׁאֶפְשָׁר לַעֲשׂוֹתָן מֵעֶרֶב יוֹם טוֹב הוֹאִיל וְיֵשׁ בָּהֶן עֵסֶק אֵין עוֹשִׂין אוֹתָן בְּיוֹם טוֹב:

ז כֵּיצַד. אֵין קוֹצְרִין וְלֹא דָּשִׁין וְלֹא זוֹרִין וְלֹא בוֹרְרִין וְלֹא טוֹחֲנִין אֶת הַחִטִּים וְלֹא מְרַקְּדִין בְּיוֹם טוֹב שֶׁכָּל אֵלּוּ וְכַיּוֹצֵא בָּהֶם אֶפְשָׁר לַעֲשׂוֹתָן מֵעֶרֶב יוֹם טוֹב וְאֵין בְּכָךְ הֶפְסֵד וְלֹא חֶסְרוֹן:

ח אֲבָל לָשִׁין וְאוֹפִין וְשׁוֹחֲטִין וּמְבַשְּׁלִין בְּיוֹם טוֹב. שֶׁאִם עָשָׂה אֵלּוּ מִבְּעֶרֶב יֵשׁ בְּכָךְ הֶפְסֵד אוֹ חֶסְרוֹן טַעַם. שֶׁאֵין לֶחֶם חַם אוֹ תַּבְשִׁיל שֶׁבִּשֵּׁל הַיּוֹם כְּלֶחֶם שֶׁנֶּאֱפָה מֵאֶמֶשׁ וּכְתַבְשִׁיל שֶׁנִּתְבַּשֵּׁל מֵאֶמֶשׁ. וְלֹא בָּשָׂר שֶׁנִּשְׁחַט הַיּוֹם כְּבָשָׂר שֶׁנִּשְׁחַט מֵאֶמֶשׁ. וְכֵן כָּל כַּיּוֹצֵא בְּאֵלּוּ. וְכֵן מַכְשִׁירֵי אֹכֶל נֶפֶשׁ שֶׁיֵּשׁ בָּהֶן חֶסְרוֹן אִם נַעֲשׂוּ מִבְּעֶרֶב עוֹשִׂין אוֹתָן בְּיוֹם טוֹב. כְּגוֹן שְׁחִיקַת תַּבְלִין וְכַיּוֹצֵא בָּהֶן:

ט אֵין אוֹפִין וּמְבַשְּׁלִין בְּיוֹם טוֹב מַה שֶּׁיֹּאכַל בְּחל. וְלֹא הַתְּרָה מְלָאכָה שֶׁהִיא לְצֹרֶךְ אֲכִילָה אֶלָּא כְּדֵי לַהֲנוֹת בָּהּ בְּיוֹם טוֹב. עָשָׂה כְּדֵי לֶאֱכֹל בְּיוֹם טוֹב וְהוֹתִיר מַתָּר לֶאֱכֹל הַמּוֹתָר בְּחל:

י מְמַלְּאָה אִשָּׁה קְדֵרָה בָּשָׂר אַף עַל פִּי שֶׁאֵינָהּ צְרִיכָה אֶלָּא לַחֲתִיכָה אַחַת. מְמַלֵּא נַחְתּוֹם חָבִית שֶׁל מַיִם אַף עַל פִּי שֶׁאֵינוֹ צָרִיךְ אֶלָּא לְקִיתוֹן אֶחָד. וּמְמַלְּאָה אִשָּׁה תַּנּוּר פַּת אַף עַל פִּי שֶׁאֵינָהּ צְרִיכָה אֶלָּא לְכִכָּר אֶחָד. שֶׁבִּזְמַן שֶׁהַפַּת מְרֻבָּה בַּתַּנּוּר הִיא נֶאֱפֵית יָפֶה. וּמוֹלֵחַ אָדָם כַּמָּה חֲתִיכוֹת בָּשָׂר בְּבַת אַחַת אַף עַל פִּי שֶׁאֵינוֹ צָרִיךְ אֶלָּא לַחֲתִיכָה אַחַת. וְכֵן כָּל כַּיּוֹצֵא בָּזֶה:

יא הַמְבַשֵּׁל אוֹ הָאוֹפֶה בְּיוֹם טוֹב כְּדֵי לֶאֱכֹל בּוֹ בַּיּוֹם אוֹ שֶׁזִּמֵּן אוֹרְחִים וְלֹא בָּאוּ וְנִשְׁאַר הַתַּבְשִׁיל וְהַפַּת חֲרֵי זֶה מַתָּר לֶאֱכֹל לְמָחָר בֵּין בְּחל בֵּין בְּשַׁבָּת. וּבִלְבַד שֶׁלֹּא יַעֲרִים. וְאִם הֶעֱרִים אָסוּר וַאֲפִלּוּ בְּשַׁבָּת שֶׁאַחַר יוֹם טוֹב מִפְּנֵי שֶׁהֶחְמִירוּ בְּמַעֲרִים יוֹתֵר מִן הַמְּזִיד:

יב מִי שֶׁהָיְתָה לוֹ בְּהֵמָה מְסֻכֶּנֶת לֹא יִשְׁחֹט אוֹתָהּ בְּיוֹם טוֹב אֶלָּא אִם כֵּן יוֹדֵעַ שֶׁיָּכוֹל לֶאֱכֹל מִמֶּנָּה כְּזַיִת צָלִי מִבְּעוֹד יוֹם. כְּדֵי שֶׁלֹּא יִשְׁחֹט בְּיוֹם טוֹב מַה שֶּׁיֹּאכַל בְּחל. וְכֵן כָּל כַּיּוֹצֵא בָּזֶה:

יג אֵין אוֹפִין וּמְבַשְּׁלִין בְּיוֹם טוֹב כְּדֵי לְהַאֲכִיל כּוּתִים אוֹ כְּלָבִים שֶׁנֶּאֱמַר (שמות יב טז) "הוּא לְבַדּוֹ יֵעָשֶׂה לָכֶם" לָכֶם וְלֹא לְכוּתִים לָכֶם וְלֹא לִכְלָבִים. לְפִיכָךְ מְזַמְּנִין אֶת הַכּוּתִי בְּשַׁבָּת וְאֵין מְזַמְּנִין אוֹתוֹ בְּיוֹם טוֹב גְּזֵרָה שֶׁמָּא יַרְבֶּה בִּשְׁבִילוֹ. אֲבָל אִם בָּא הַכּוּתִי מֵאֲלָיו אוֹכֵל עִמָּהֶן מַה שֶּׁהֵן אוֹכְלִין שֶׁכְּבָר הֶכִינוּהָ:

יד בְּהֵמָה שֶׁחֻצְיָהּ שֶׁל כּוּתִי וְחֻצְיָהּ שֶׁל יִשְׂרָאֵל מֵתָה לְשָׁחֳטָהּ בְּיוֹם טוֹב שֶׁאִי אֶפְשָׁר לֶאֱכל מִמֶּנָּה כְּזַיִת בָּשָׂר בְּלֹא שְׁחִיטָה. אֲבָל עֹפָה שֶׁחֻצְיָהּ לְכוּתִים וְחֻצְיָהּ לְיִשְׂרָאֵל אָסוּר לֶאֱפוֹת אוֹתָהּ מִפְּנֵי שֶׁיָּכוֹל לְחַלֵּק הַבָּצֵק. בְּנֵי חַיִל שֶׁנָּתְנוּ קֶמַח לְיִשְׂרָאֵל לַעֲשׂוֹת לָהֶם פַּת בְּיוֹם טוֹב. אִם כְּשֶׁנּוֹתְנִין פַּת מִמֶּנָּה לְתִינוֹק אֵין מַקְפִּידִין מֵתָה לֶאֱפוֹתוֹ לָהֶן בְּיוֹם טוֹב שֶׁכָּל פַּת וּפַת רָאוּי לַתִּינוֹק. עִסַּת הַכְּלָבִים בִּזְמַן שֶׁהָרוֹעִים אוֹכְלִין מִמֶּנָּה נֶאֱפֵית בְּיוֹם טוֹב:

טו הַמְבַשֵּׁל בְּיוֹם טוֹב לְכוּתִים אוֹ לִבְהֵמָה אוֹ לְהַנִּיחַ לְחל אֵינוֹ לוֹקֶה שֶׁאִלּוּ בָּאוּ לוֹ אוֹרְחִים הָיָה אוֹתוֹ תַּבְשִׁיל רָאוּי לָהֶן. עָשָׂה לְנַפְשׁוֹ וְהוֹתִיר מֵתָר לְהַאֲכִיל מִמֶּנּוּ לְכוּתִים וְלִבְהֵמָה:

טז רְחִיצָה וְסִיכָה חֲרֵי הֵן בִּכְלַל אֲכִילָה וּשְׁתִיָּה וְעוֹשִׂין אוֹתָן בְּיוֹם טוֹב שֶׁנֶּאֱמַר (שמות יב טז) "אַךְ אֲשֶׁר יֵאָכֵל לְכָל נֶפֶשׁ" לְכָל שֶׁצָּרִיךְ הַגּוּף. לְפִיכָךְ מְחַמִּין חַמִּין בְּיוֹם טוֹב וְרוֹחֵץ בָּהֶן פָּנָיו יָדָיו וְרַגְלָיו. אֲבָל כָּל גּוּפוֹ אָסוּר מִשּׁוּם גְּזֵרַת מָרְחָץ. וְחַמִּין שֶׁהוּחַמּוּ מֵעֶרֶב יוֹם טוֹב רוֹחֵץ בָּהֶן כָּל גּוּפוֹ בְּיוֹם טוֹב שֶׁלֹּא גָּזְרוּ עַל דָּבָר זֶה אֶלָּא בְּשַׁבָּת בִּלְבַד:

יז כָּל שֶׁאָסוּר בְּשַׁבָּת בֵּין מִשּׁוּם שֶׁהוּא דּוֹמֶה לִמְלָאכָה אוֹ מֵבִיא לִידֵי מְלָאכָה בֵּין שֶׁהוּא מִשּׁוּם שְׁבוּת חֲרֵי הוּא אָסוּר בְּיוֹם טוֹב אֶלָּא אִם כֵּן הָיָה בּוֹ צֹרֶךְ אֲכִילָה וְכַיּוֹצֵא בָּהּ. אוֹ דְּבָרִים שֶׁהֵם מֻתָּרִים בְּיוֹם טוֹב כְּמוֹ שֶׁיִּתְבָּאֵר בַּהֲלָכוֹת אֵלּוּ. וְכָל שֶׁאָסוּר לְטַלְטְלוֹ בְּשַׁבָּת אָסוּר לְטַלְטְלוֹ בְּיוֹם טוֹב אֶלָּא לְצֹרֶךְ אֲכִילָה וְכַיּוֹצֵא בָּהּ. וְכָל שֶׁמֻּתָּר בְּשַׁבָּת מֻתָּר בְּיוֹם טוֹב. וְיֵשׁ בְּיוֹם טוֹב מַה שֶּׁאֵין בְּשַׁבָּת אָסוּר מֻקְצֶה שֶׁהַמֻּקְצֶה אָסוּר בְּיוֹם טוֹב וּמֻתָּר בְּשַׁבָּת מִפְּנֵי שֶׁיּוֹם טוֹב קַל מִשַּׁבָּת אָסְרוּ בּוֹ הַמֻּקְצֶה שֶׁמָּא יָבוֹא לְזַלְזֵל בּוֹ:

יח כֵּיצַד. תַּרְנְגֹלֶת הָעוֹמֶדֶת לְגַדֵּל בֵּיצִים וְשׁוֹר הָעוֹמֵד לַחֲרִישָׁה וְיוֹנֵי שׁוֹבָךְ וּפֵרוֹת הָעוֹמְדִין לִסְחוֹרָה כָּל אֵלּוּ וְכַיּוֹצֵא בָּהֶן הֵן מֻקְצֶה הֵן וְאָסוּר לֶאֱכל מֵהֶן בְּיוֹם טוֹב עַד שֶׁיֶּחְשַׁךְ עֲלֵיהֶם לַאֲכִילָה. אֲבָל בְּשַׁבָּת הַכל מוּכָן אֶצֶל שַׁבָּת וְאֵינוֹ צָרִיךְ הֶכָנָה. וּכְשֵׁם שֶׁהַמֻּקְצֶה אָסוּר בְּיוֹם טוֹב כָּךְ הַנּוֹלָד אָסוּר:

יט חל מֻכָן לְשַׁבָּת וְחל מֻכָן לְיוֹם טוֹב אֲבָל אֵין יוֹם טוֹב מֻכָן לְשַׁבָּת וְלֹא שַׁבָּת מְכִינָה לְיוֹם טוֹב. לְפִיכָךְ בֵּיצָה שֶׁנּוֹלְדָה בְּיוֹם טוֹב אַחַר הַשַּׁבָּת אֲסוּרָה. וְאַף עַל פִּי שֶׁהַתַּרְנְגֹלֶת עוֹמֶדֶת לַאֲכִילָה. הוֹאִיל וּמֵאֶמֶשׁ נִגְמְרָה הַבֵּיצָה נִמְצָא שַׁבָּת מֻכִין אוֹתָהּ לְיוֹם טוֹב. וַאֲסָרוּהָ בְּכָל יוֹם טוֹב גְּזֵרָה מִשּׁוּם יוֹם טוֹב שֶׁאַחַר שַׁבָּת. וְכֵן בֵּיצָה שֶׁנּוֹלְדָה בְּכָל שַׁבָּת אֲסוּרָה גְּזֵרָה מִשּׁוּם שַׁבָּת שֶׁאַחַר יוֹם טוֹב:

כ וּכְשֵׁם שֶׁאָסוּר לְאָכְלָהּ כָּךְ אָסוּר לְטַלְטְלָהּ וַאֲפִלּוּ נִתְעָרְבָה בְּאֶלֶף כֵּלִים אֲסוּרוֹת שֶׁהֲרֵי לְמָחָר יֵתְרוּ הַכל וְכָל דָּבָר שֶׁיֵּשׁ לוֹ מַתִּירִין אֲפִלּוּ בְּאֶלֶף אֲלָפִים אֵינוֹ בָּטֵל. הַשּׁוֹחֵט תַּרְנְגֹלֶת בְּיוֹם טוֹב וּמָצָא בָּהּ בֵּיצִים גְּמוּרוֹת הֲרֵי אֵלּוּ מֻתָּרוֹת. שֶׁאֵין זֶה דָּבָר מְצוּי תָּמִיד וְדָבָר שֶׁאֵינוֹ מָצוּי אֶלָּא אַקְרַאי בְּעָלְמָא לֹא גָּזְרוּ בּוֹ:

כא זֶה שֶׁאָנוּ עוֹשִׂין בְּחוּצָה לָאָרֶץ כָּל יוֹם טוֹב וּמָצָא בָּהּ בֵּיצִים גְּמוּרוֹת הֲרֵי אֵלּוּ מֻתָּרוֹת. שֶׁאֵין זֶה דָּבָר מְצוּי תָּמִיד וְדָבָר שֶׁאֵינוֹ מָצוּי אֶלָּא אַקְרַאי בְּעָלְמָא לֹא גָּזְרוּ בּוֹ:

כב יוֹם טוֹב שֶׁנִּי אַף עַל פִּי שֶׁהוּא מִדִּבְרֵי סוֹפְרִים כָּל דָּבָר שֶׁאָסוּר בָּרִאשׁוֹן אָסוּר בַּשֵּׁנִי. וְכָל הַמְחַלֵּל יוֹם טוֹב שֶׁנִּי וַאֲפִלּוּ שֶׁל רֹאשׁ הַשָּׁנָה בֵּין בְּדָבָר שֶׁהוּא מִשּׁוּם שְׁבוּת בֵּין בִּמְלָאכָה בֵּין שֶׁעָצָא חוּץ לַתְּחוּם מַכִּין אוֹתוֹ מַכַּת מַרְדּוּת אוֹ מְנַדִּין אוֹתוֹ אִם לֹא יִהְיֶה מִן הַתַּלְמִידִים. וּכְשֵׁם שֶׁהָרִאשׁוֹן אָסוּר בַּהֶסְפֵּד וְתַעֲנִית וְחַיָּב בְּשִׁמְחָה כָּךְ הַשֵּׁנִי וְאֵין בֵּינֵיהֶן הֶפְרֵשׁ אֶלָּא לְעִנְיַן מֵת בִּלְבַד:

כג כֵּיצַד. הַמֵּת בְּיוֹם טוֹב רִאשׁוֹן יִתְעַסְּקוּ בְּקֶבוּרָתוֹ הַכּוּתִים וּבְיוֹם טוֹב שֵׁנִי יִתְעַסְּקוּ בּוֹ יִשְׂרָאֵל. וְעוֹשִׂין לוֹ כָּל צָרְכָּיו כְּגוֹן עֲשִׂיַּת הַמִּטָּה וּתְפִירַת הַתַּכְרִיכִין וּקְצִיצַת הַבְּשָׂמִים וְכָל כַּיּוֹצֵא בָּזֶה. שֶׁיּוֹם טוֹב שֵׁנִי לְגַבֵּי הַמֵּת כְּחל הוּא חָשׁוּב וַאֲפִלּוּ בְּשֵׁנִי יָמִים טוֹבִים שֶׁל רֹאשׁ הַשָּׁנָה:

כד שְׁנֵי יָמִים טוֹבִים אֵלּוּ שֶׁל גָּלֻיּוֹת שְׁתֵּי קְדֻשּׁוֹת הֵן וְאֵינָן כְּיוֹם אֶחָד לְפִיכָךְ דָּבָר שֶׁהָיָה מֻקְצֶה בְּיוֹם טוֹב רִאשׁוֹן אוֹ שֶׁנּוֹלַד בָּרִאשׁוֹן אִם הֵכִין אוֹתוֹ לַשֵּׁנִי הֲרֵי זֶה מֻתָּר. בֵּיצָה שֶׁנּוֹלְדָה בָּרִאשׁוֹן תֹּאכַל בַּשֵּׁנִי. חַיָּה וְעוֹף שֶׁנִּצּוֹדוּ בָּרִאשׁוֹן יֹאכְלוּ בַּשֵּׁנִי. דָּבָר הַמְחֻבָּר לַקַּרְקַע שֶׁנֶּעֱקַר בָּרִאשׁוֹן יֹאכַל בַּשֵּׁנִי. וְכֵן מֻתָּר לִכְחל אֶת הָעַיִן בְּיוֹם טוֹב שֵׁנִי וְאַף עַל פִּי שֶׁאֵין שָׁם חלי. בַּמֶּה דְּבָרִים אֲמוּרִים בִּשְׁנֵי יָמִים טוֹבִים שֶׁל גָּלֻיּוֹת אֲבָל שְׁנֵי יָמִים שֶׁל רֹאשׁ הַשָּׁנָה קְדֻשָּׁה אַחַת הֵן וּבְיוֹם אֶחָד הֵן חֲשׁוּבִים לְכָל אֵלּוּ הַדְּבָרִים אֶלָּא לְעִנְיַן הַמֵּת בִּלְבַד. אֲבָל בֵּיצָה שֶׁנּוֹלְדָה בָּרִאשׁוֹן שֶׁל רֹאשׁ הַשָּׁנָה אָסוּרָה בַּשֵּׁנִי. וְכֵן כָּל כַּיּוֹצֵא בָּזֶה. שַׁבָּת הַסְמוּכָה לְיוֹם טוֹב וְנוֹלְדָה בֵּיצָה בְּאֶחָד מֵהֶן אָסוּרָה בַּשֵּׁנִי. וְכֵן כָּל כַּיּוֹצֵא בָּזֶה וַאֲפִלּוּ נוֹלְדָה בְּיוֹם שֵׁנִי לֹא תֹאכַל בְּשַׁבָּת הַסְמוּכָה לוֹ:

פרק ב

א אֶפְרוֹחַ שֶׁנּוֹלַד בְּיוֹם טוֹב אָסוּר מִפְּנֵי שֶׁהוּא מֻקְצֶה. וְעֵגֶל שֶׁנּוֹלַד בְּיוֹם טוֹב אִם הָיְתָה אִמּוֹ עוֹמֶדֶת לַאֲכִילָה מֻתָּר מִפְּנֵי שֶׁהוּא מוּכָן עַל גַּבֵּי אִמּוֹ וְאִלּוּ שָׁחַט אִמּוֹ הָיָה זֶה שֶׁבְּמֵעֶיהָ מֻתָּר בְּיוֹם טוֹב אַף עַל פִּי שֶׁלֹּא נוֹלַד׃

ב בְּהֵמוֹת שֶׁיּוֹצְאוֹת וְרוֹעוֹת חוּץ לַתְּחוּם וּבָאוֹת וְלָנוֹת בְּתוֹךְ הַתְּחוּם חֲרֵי אֵלּוּ מוּכָנִין וְלוֹקְחִין מֵהֶן וְשׁוֹחֲטִין אוֹתָן בְּיוֹם טוֹב. אֲבָל הָרוֹעוֹת וְלָנוֹת חוּץ לַתְּחוּם אִם בָּאוּ בְּיוֹם טוֹב אֵין שׁוֹחֲטִין אוֹתָן בְּיוֹם טוֹב מִפְּנֵי שֶׁהֵן מֻקְצִין וְאֵין דַּעַת אֲנָשִׁי הָעִיר עֲלֵיהֶם׃

ג וְכֵן בֶּהֱמַת קֳדָשִׁים שֶׁנּוֹלַד בָּהּ מוּם בְּיוֹם טוֹב הוֹאִיל וְלֹא הָיְתָה דַּעְתּוֹ עָלֶיהָ מֵעֶרֶב יוֹם טוֹב אָסוּר לְשָׁחֳטָהּ בְּיוֹם טוֹב. לְפִיכָךְ אָסוּר לִרְאוֹת מוּמֵי קָדָשִׁים בְּיוֹם טוֹב גְּזֵרָה שֶׁמָּא יַתִּירֵם הֶחָכָם בְּמוּמָן וְיָבֹא זֶה לִשְׁחוֹט בּוֹ בַּיּוֹם. אֲבָל רוֹאֶה הוּא הַמּוּם מֵעֶרֶב יוֹם טוֹב וּלְמָחָר מַתִּיר אוֹ אוֹסֵר׃

ד בְּכוֹר שֶׁנּוֹלַד וּמוּמוֹ עִמּוֹ חֲרֵי זֶה מוּכָן וְאֵין מְבַקְּרִים אוֹתוֹ בְּיוֹם טוֹב. וְאִם עָבַר וְרָאָה מוּמוֹ וּבִקְּרוֹ וְהִתִּירוֹ חֲרֵי זֶה שׁוֹחֵט וְאוֹכֵל. בְּכוֹר שֶׁנָּפַל לַבּוֹר עוֹשֶׂה לוֹ פַּרְנָסָה בִּמְקוֹמוֹ שֶׁחֲרֵי אֵינוֹ יָכוֹל לְהַעֲלוֹתוֹ מִפְּנֵי שֶׁאֵינוֹ רָאוּי לִשְׁחִיטָה בְּיוֹם טוֹב. (ויקרא כב כח) ״אוֹתוֹ וְאֶת בְּנוֹ״ שֶׁנָּפְלוּ לַבּוֹר מַעֲלֶה אֶת הָרִאשׁוֹן עַל מְנָת לִשְׁחֹטוֹ וְאֵינוֹ שׁוֹחֲטוֹ. וּמַעֲרִים וּמַעֲלֶה אֶת הַשֵּׁנִי עַל מְנָת לִשְׁחֹטוֹ וְשׁוֹחֵט אֶת אֵי זֶה מֵהֶן שֶׁיִּרְצֶה. מִשּׁוּם צַעַר בַּעֲלֵי חַיִּים הִתִּירוּ לְהַעֲרִים. בֶּהֱמַת חֻלִּין שֶׁנָּפְלָה מִן הַגַּג וְעָמְדָה מֵעֵת לְעֵת וַחֲרֵי הִיא צְרִיכָה בְּדִיקָה שׁוֹחֲטִין אוֹתָהּ בְּיוֹם טוֹב וְתִבָּדֵק אֶפְשָׁר שֶׁתִּמָּצֵא כְּשֵׁרָה וְתֵאָכֵל׃

ה אֲוָזִין וְתַרְנְגוֹלִין וְיוֹנִים שֶׁבַּבַּיִת חֲרֵי אֵלּוּ מוּכָנִין וְאֵין צְרִיכִין זִמּוּן. אֲבָל יוֹנֵי שׁוֹבָךְ וְיוֹנֵי עֲלִיָּה וְצִפֳּרִים שֶׁקִּנְּנוּ בִּטְפִיחִין אוֹ בִּכִּירָה וּבַפַּרְדֵּס חֲרֵי אֵלּוּ מֻקְצֶה. וְצָרִיךְ לְזַמֵּן מִבָּעֶרֶב וְלוֹמַר אֵלּוּ וְאֵלּוּ אֲנִי נוֹטֵל וְאֵינוֹ צָרִיךְ לְנַעֲנֵעַ׃

ו זִמֵּן שְׁחוֹרִים וּלְבָנִים וּמָצָא שְׁחוֹרִים בִּמְקוֹם לְבָנִים וּלְבָנִים בִּמְקוֹם שְׁחוֹרִים אֲסוּרִים שֶׁאֲנִי אוֹמֵר שֶׁמָּא אוֹתָן שֶׁזִּמֵּן פָּרְחוּ לָהֶן וְאֵלּוּ אֲחֵרִים הֵן וְכָל סָפֵק מוּכָן אָסוּר. זִמֵּן שְׁנַיִם וּמָצָא שְׁלֹשָׁה הַכֹּל אָסוּר. שְׁלֹשָׁה וּמָצָא שְׁנַיִם מֻתָּרִין. זִמֵּן בְּתוֹךְ הַקֵּן וּמָצָא לִפְנֵי הַקֵּן אִם אֵין שָׁם בַּקֵּן אֶלָּא הֵן וְאֵינָן יְכוֹלִין לִפְרֹחַ אַף עַל פִּי שֶׁיֵּשׁ שָׁם קֵן אַחֵר בְּקֶרֶן זָוִית בְּתוֹךְ חֲמִשִּׁים אַמָּה חֲרֵי אֵלּוּ מֻתָּרִין שֶׁאֵין הַמְדַּדָּה מְדַדָּה אֶלָּא כְּנֶגֶד קִנּוֹ בִּשְׁוֶה׃

ז דָּגִים שֶׁבְּבֵיכָרִין גְּדוֹלִים וְכֵן חַיָּה וָעוֹף שֶׁבְּבֵיכָרִין גְּדוֹלִים כָּל שֶׁהוּא מְחֻסַּר צֵידָה עַד שֶׁאוֹמְרִים הָבֵא מְצוּדָה וּנְצוּדֶנּוּ חֲרֵי זֶה מֻקְצֶה וְאֵין צָדִין אוֹתָן בְּיוֹם טוֹב וְאִם צָד לֹא יֹאכְלוּ. וְכָל שֶׁאֵינוֹ צָרִיךְ מְצוּדָה חֲרֵי זֶה מוּכָן וְצָדִין אוֹתוֹ בְּיוֹם טוֹב וְאוֹכְלִין אוֹתוֹ. וְכֵן חַיָּה שֶׁקִּנְּנָה בְּפַרְדֵּס הַסָּמוּךְ לָעִיר יְלָדֶיהָ כְּשֵׁהֵן קְטַנִּים שֶׁאֵינָן צְרִיכִין צֵידָה אֵינָם צְרִיכִים זִמּוּן מִפְּנֵי שֶׁדַּעְתּוֹ עֲלֵיהֶן׃

ח מְצוּדוֹת חַיָּה וְעוֹפוֹת וְדָגִים שֶׁפָּרָסָן מֵעֶרֶב יוֹם טוֹב לֹא יִטֹּל מֵהֶן בְּיוֹם טוֹב אֶלָּא אִם כֵּן יוֹדֵעַ שֶׁנִּצּוֹדוּ מֵעֶרֶב יוֹם טוֹב. הַסּוֹכֵר אַמַּת הַמַּיִם מֵעֶרֶב יוֹם טוֹב וּלְמָחָר הִשְׁכִּים וּמָצָא בָּהּ דָּגִים חֲרֵי אֵלּוּ מֻתָּרִין שֶׁכְּבָר נִצּוֹדוּ מֵעֶרֶב יוֹם טוֹב וַחֲרֵי הֵן מוּכָנִין׃

ט בַּיִת שֶׁהִיא מָלֵא פֵּרוֹת מוּכָנִין וְנִפְתַּח נוֹטֵל מִמְּקוֹם הַפֶּתַח. הָעוֹמֵד עַל הַמַּקֵּצָה מֵעֶרֶב יוֹם טוֹב בַּשָּׁנָה הַשְּׁבִיעִית שֶׁכָּל הַפֵּרוֹת הֶפְקֵר צָרִיךְ שֶׁיְּיַרְשֵׁם וְיֹאמַר מִכָּאן וְעַד כָּאן אֲנִי נוֹטֵל וְאִם לֹא רָשַׁם לֹא יִטֹּל׃

י כּוּתִי שֶׁהֵבִיא תְּשׁוּרָה לְיִשְׂרָאֵל בְּיוֹם טוֹב אִם יֵשׁ מֵאוֹתוֹ הַמִּין בְּמִחֲבָּר לַקַּרְקַע אוֹ שֶׁהֵבִיא חַיָּה אוֹ עוֹפוֹת אוֹ דָּגִים שֶׁאֶפְשָׁר לְצוּדָן בּוֹ בַּיּוֹם חֲרֵי אֵלּוּ אֲסוּרִין עַד לָעֶרֶב וַיַּמְתִּין בִּכְדֵי שֶׁיֵּעָשׂוּ. וַאֲפִלּוּ חֲדַשׁ וְכַיּוֹצֵא בּוֹ אֵינוֹ מֵרִיחַ בּוֹ לָעֶרֶב עַד שֶׁיַּמְתִּין בִּכְדֵי שֶׁיֵּעָשׂוּ. וְאִם אֵין מֵאוֹתוֹ הַמִּין בְּמִחֲבָּר לַקַּרְקַע אוֹ שֶׁהָיְתָה צוּרָתוֹ מוּכַחַת עָלָיו שֶׁמֵּאֶתְמוֹל נֶעֱקַר אוֹ נִצּוֹד אִם הֵבִיאוֹ מִתּוֹךְ הַתְּחוּם מֻתָּר וְאִם הֵבִיאוֹ מִחוּץ לַתְּחוּם חֲרֵי זֶה אָסוּר. וְהַבָּא בִּשְׁבִיל יִשְׂרָאֵל זֶה מִחוּץ לַתְּחוּם מֻתָּר לְיִשְׂרָאֵל אַחֵר׃

יא עֵצִים שֶׁנִּשְׁרוּ מִן הַדֶּקֶל בְּיוֹם טוֹב אָסוּר לְהַסִּיקָן מִפְּנֵי שֶׁהֵן נוֹלָד. וְאִם נָשְׁרוּ לְתוֹךְ הַתַּנּוּר מֻתָּרִין עֵצִים מוּכָנִין וּמַסִּיקָן. עֲרֵמַת הַתֶּבֶן וְאוֹצָר שֶׁל עֵצִים אֵין מַתְחִילִין בָּהֶן בְּיוֹם טוֹב אֶלָּא אִם כֵּן הֵכִין מִבָּעֶרֶב מִפְּנֵי שֶׁהֵן מֻקְצֶה. וְאִם הָיָה הַתֶּבֶן מֵעֶרֶב בְּקוֹצִים שֶׁחֲרֵי אֵינוֹ רָאוּי אֶלָּא לְאֵשׁ חֲרֵי זֶה מוּכָן׃

יב אֵין מְבַקְּעִין עֵצִים מִסַּוַּואר שֶׁל קוֹרוֹת מִפְּנֵי שֶׁהֵן מֻקְצֶה. וְלֹא מִן הַקּוֹרָה שֶׁנִּשְׁבְּרָה בְּיוֹם טוֹב מִפְּנֵי שֶׁהִיא נוֹלָד. וְכֵן כֵּלִים שֶׁנִּשְׁבְּרוּ בְּיוֹם טוֹב אֵין מַסִּיקִין בָּהֶן מִפְּנֵי שֶׁהֵן נוֹלָד. אֲבָל מַסִּיקִין בִּכְלִים שְׁלֵמִים אוֹ בִּכְלִים שֶׁנִּשְׁבְּרוּ מֵעֶרֶב יוֹם טוֹב שֶׁחֲרֵי הוּכְנוּ לְמָלְאכָה אַחֶרֶת מִבָּעֶרֶב. כַּיּוֹצֵא בּוֹ אֱגוֹזִים וּשְׁקֵדִים שֶׁאֲכָלָן מֵעֶרֶב יוֹם טוֹב מַסִּיקִין בְּקִלְפֵּיהֶן בְּיוֹם טוֹב. וְאִם אֲכָלָן בְּיוֹם טוֹב אֵין מַסִּיקִין בְּקִלְפֵּיהֶן. וְיֵשׁ נַסְתָּאוֹת שֶׁיֵּשׁ בָּהֶן שֶׁאִם אֲכָלָן מִבָּעֶרֶב אֵין מַסִּיקִין בְּקִלְפֵּיהֶן שֶׁחֲרֵי הֵקְצוּ וְאִם אֲכָלָן בְּיוֹם טוֹב מַסִּיקִין מִפְּנֵי שֶׁהֵן מוּכָנִין עַל גַּב הָאֹכֶל׃

יג קוֹץ רָטֹב חֲרֵי הוּא מֻקְצֶה מִפְּנֵי שֶׁאֵינוֹ רָאוּי לְהַסָּקָה. לְפִיכָךְ אָסוּר לוֹ לַעֲשׂוֹתוֹ כְּמוֹ שִׁפּוּד לִצְלוֹת בּוֹ בָּשָׂר. וְכֵן כָּל כַּיּוֹצֵא בָּזֶה׃

יד נוֹטְלִין עֵצִים הַמְּמוּכִים לְדָפְנֵי הַסֻּכָּה וּמַסִּיקִין בָּהֶן. אֲבָל אֵין מְבִיאִים מִן הַשָּׂדֶה אֲפִלּוּ הָיוּ מְכֻנָּסִין שָׁם מִבָּעֶרֶב. אֲבָל מְגַבֵּב הוּא בַּשָּׂדֶה מִלְּפָנָיו וּמִדְּלִיק שָׁם. וּמְבִיאִין מִן הַמְכֻנָּסִין שֶׁבִּרְשׁוּת הַיָּחִיד וַאֲפִלּוּ הָיְתָה מֻקֶּפֶת שֶׁלֹּא לְשֵׁם דִּירָה וּבִלְבַד שֶׁיִּהְיֶה לָהּ פּוֹתַחַת וְתִהְיֶה בְּתוֹךְ תְּחוּם שַׁבָּת. וְאִם חָסֵר אֶחָד מִכָּל אֵלּוּ חֲרֵי הֵן מֻקְצֶה:

טו עֲלֵי קָנִים וַעֲלֵי גְּפָנִים אַף עַל פִּי שֶׁהֵן מְכֻנָּסִין בְּקַרְפֵּף כֵּיוָן שֶׁהָרוּחַ מְפַזֶּרֶת אוֹתָן חֲרֵי הֵן כִּמְפֻזָּרִין וַאֲסוּרִין. וְאִם הִנִּיחַ עֲלֵיהֶן כְּלִי כָּבֵד מֵעֶרֶב יוֹם טוֹב חֲרֵי אֵלּוּ מוּכָנִין:

טז בְּהֵמָה שֶׁמֵּתָה בְּיוֹם טוֹב אִם הָיְתָה מְסֻכֶּנֶת מֵעֶרֶב יוֹם טוֹב חֲרֵי זֶה מְחַתְּכָהּ לַכְּלָבִים. וְאִם לָאו הוֹאִיל וְלֹא הָיְתָה דַּעְתּוֹ עָלֶיהָ חֲרֵי זֶה מֻקְצֶה וְלֹא יַזִּיזֶנָּהּ מִמְּקוֹמָהּ. בֶּהֱמַת קָדָשִׁים שֶׁמֵּתָה וּתְרוּמָה שֶׁנִּטְמֵאת לֹא יַזִּיזֶנָּהּ מִמְּקוֹמָהּ:

יז דָּגִים וְעוֹפוֹת וְחַיָּה שֶׁהֵן מֻקְצֶה אֵין מַשְׁקִין אוֹתָן בְּיוֹם טוֹב וְאֵין נוֹתְנִין לִפְנֵיהֶם מְזוֹנוֹת שֶׁמָּא יָבֹא לִקַּח מֵהֶן. וְכָל שֶׁאָסוּר לְאָכְלוֹ אוֹ לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בּוֹ בְּיוֹם טוֹב מִפְּנֵי שֶׁהוּא מֻקְצֶה אָסוּר לְטַלְטְלוֹ:

יח הַמַּכְנִיס עָפָר מֵעֶרֶב יוֹם טוֹב אִם יֵחַד לוֹ בַּחֲצֵרוֹ קֶרֶן זָוִית חֲרֵי זֶה מוּכָן וּמֻתָּר לְטַלְטְלוֹ וְלַעֲשׂוֹת בּוֹ כָּל צָרְכָּיו. וְכֵן אֵפֶר שֶׁהֶסֵּק מֵעֶרֶב יוֹם טוֹב מוּכָן. וְשֶׁהֶסֵּק בְּיוֹם טוֹב כָּל זְמַן שֶׁהוּא חַם כְּדֵי לִצְלוֹת בּוֹ בֵּיצָה מֻתָּר לְטַלְטְלוֹ שֶׁעֲדַיִן אֵשׁ הוּא. וְאִם לָאו אָסוּר לְטַלְטְלוֹ מִפְּנֵי שֶׁהוּא נוֹלָד. מִי שֶׁהָיָה לוֹ דֶּקֶר נָעוּץ מֵעֶרֶב יוֹם טוֹב וְנִתְּקוֹ בְּיוֹם טוֹב וְהֶעֱלָה עָפָר אִם הָיָה אוֹתוֹ עָפָר תִּיחוֹחַ חֲרֵי זֶה מְכֻסֶּה בּוֹ וּמְטַלְטְלוֹ. אֲבָל אִם הֶעֱלָה גּוּשׁ עָפָר חֲרֵי זֶה לֹא יְכַתֵּשׁ אוֹתוֹ בְּיוֹם טוֹב:

פרק ג

א מִי שֶׁהָיָה לוֹ עָפָר מוּכָן אוֹ אֵפֶר מוּכָן שֶׁמֻּתָּר לְטַלְטְלוֹ חֲרֵי זֶה שׁוֹחֵט חַיָּה וָעוֹף וּמְכַסֶּה דָּמָם. וְאִם אֵין לוֹ עָפָר מוּכָן אוֹ אֵפֶר הָרָאוּי לְטַלְטְלוֹ חֲרֵי זֶה לֹא יִשְׁחֹט וְאִם עָבַר וְשָׁחַט לֹא יְכַסֶּה דָּמָם עַד לָעֶרֶב. וְכֵן בְּרִיָּה שֶׁהוּא סָפֵק אִם חַיָּה הִיא אִם בְּהֵמָה אֵין שׁוֹחֲטִין אוֹתָהּ בְּיוֹם טוֹב וְאִם שָׁחַט לֹא יְכַסֶּה דָּמָהּ עַד לָעֶרֶב. אֲפִלּוּ הָיָה לוֹ עָפָר מוּכָן אוֹ אֵפֶר. שֶׁמָּא יֹאמַר הָרוֹאֶה חַיָּה וַדַּאִית הִיא וּלְפִיכָךְ כִּסָּה דָּמוֹ בְּיוֹם טוֹב וְיָבוֹא הָרוֹאֶה לְהַתִּיר חֶלְבּוֹ:

ב וְכֵן הַשּׁוֹחֵט חַיָּה וָעוֹף מֵעֶרֶב יוֹם טוֹב לֹא יְכַסֶּה דָּמָם בְּיוֹם טוֹב. שָׁחַט בְּהֵמָה חַיָּה וָעוֹף בְּיוֹם טוֹב וְנִתְעָרֵב דָּמָם לֹא יְכַסֶּה אוֹתוֹ עַד לָעֶרֶב. וְאִם הָיָה לוֹ עָפָר מוּכָן אוֹ אֵפֶר וְיָכוֹל לְכַסּוֹת הַכֹּל בִּדְקִירָה אַחַת חֲרֵי זֶה יְכַסֶּהוּ:

ג הַשּׁוֹחֵט בְּהֵמָה בְּיוֹם טוֹב מֻתָּר לוֹ לִתְלשׁ צֶמֶר לִמְקוֹם הַסַּכִּין בְּיָדוֹ. וּבִלְבַד שֶׁלֹּא יְזִיזֶנּוּ מִמְּקוֹמוֹ אֶלָּא יִשְׁאֵר שָׁם מְסֻבָּךְ כִּשְׁאָר צֶמֶר הַצַּוָּאר. אֲבָל בְּעוֹף לֹא יִמְרֹט מִפְּנֵי שֶׁהוּא דַּרְכּוֹ וְנִמְצָא תּוֹלֵשׁ בְּיוֹם טוֹב:

ד הַמַּפְשִׁיט עוֹר בְּהֵמָה בְּיוֹם טוֹב לֹא יִמְלָחֶנּוּ שֶׁזֶּה עִבּוּד הוּא וְנִמְצָא עוֹשֶׂה מְלָאכָה שֶׁלֹּא לְצֹרֶךְ אֲכִילָה. אֲבָל נוֹתְנוֹ לִפְנֵי בֵּית הַדְּרִיסָה כְּדֵי שֶׁיִּדְרְסוּ עָלָיו וְלֹא יִפָּסֵד. וְלֹא הִתִּירוּ דָּבָר זֶה אֶלָּא מִפְּנֵי שִׂמְחַת יוֹם טוֹב כְּדֵי שֶׁלֹּא יִמָּנַע מִלְּשַׂחֵט. וּמֻתָּר לִמְלֹחַ בָּשָׂר לְצָלִי עַל גַּבֵּי הָעוֹר. וּמַעֲרִימִים בְּדָבָר זֶה. כֵּיצַד. מוֹלֵחַ מְעַט בָּשָׂר מִכָּאן וּמְעַט מִכָּאן עַד שֶׁיִּמְלַח הָעוֹר כֻּלּוֹ:

ה בַּמֶּה דְּבָרִים אֲמוּרִים בְּמוֹלֵחַ לְצָלִי שֶׁאֵינוֹ צָרִיךְ מֶלַח הַרְבֵּה אֲבָל לִקְדֵרָה אָסוּר לִמְלֹחַ עַל הָעוֹר. וְכֵן אֵין מוֹלְחִין אֶת הַחֲלָבִים וְאֵין מְהַפְּכִין בָּהֶן וְאֵין שׁוֹטְחִין אוֹתָן בָּרוּחַ עַל גַּבֵּי יְתֵדוֹת מִפְּנֵי שֶׁאֵינָן רְאוּיִין לַאֲכִילָה:

ו הַמַּפְשִׁיט אֶת הַבְּהֵמָה לֹא יַרְגִּיל בְּיוֹם טוֹב. כֵּיצַד הוּא הַמַּרְגִּיל. זֶה הַמּוֹצִיא כָּל בָּשָׂר מֵרֶגֶל אַחַת כְּדֵי שֶׁיּוֹצִיא כָּל הָעוֹר שָׁלֵם וְלֹא יִקָּרַע. מִפְּנֵי שֶׁטּוֹרֵחַ בְּהַפְשָׁטָתָהּ זֶה טֹרַח גָּדוֹל וְאֵין בּוֹ צֹרֶךְ לַמּוֹעֵד. וְכֵן אָסוּר לַעֲשׂוֹת בֵּית יָד בַּבָּשָׂר וְהוּא שֶׁיַּעֲשֶׂה בְּסַכִּין שֶׁלֹּא יַעֲשֶׂה כְּדֶרֶךְ שֶׁהוּא עוֹשֶׂה בְּחל. וּמֻתָּר לַעֲשׂוֹת סִימָן בַּבָּשָׂר:

ז מוֹלְגִין אֶת הָרֹאשׁ וְאֶת הָרַגְלַיִם וּמְהַבְהֲבִין אוֹתָן בָּאוּר. אֲבָל אֵין טוֹפְלִין אוֹתָן בְּסִיד וּבְחַרְסִית וְלֹא בַּאֲדָמָה וְאֵין גּוֹזְזִין אוֹתָן בְּמִסְפָּרַיִם. וְכֵן אֵין גּוֹזְזִין אֶת הַיָּרֵק בְּתִסְפֹּרֶת שֶׁלּוֹ אֲבָל מְתַקְּנִין אֶת הָאֹכֶל שֶׁיֵּשׁ בּוֹ קוֹצִים כְּגוֹן קֶנֶדֶס וַעֲכָבִיוֹת בְּתִסְפֹּרֶת:

ח מֻתָּר לָלוּשׁ עִסָּה גְּדוֹלָה בְּיוֹם טוֹב. וְהַלָּשׁ עִסָּה מֵעֶרֶב יוֹם טוֹב אֵינוֹ מַפְרִישׁ מִמֶּנָּה חַלָּה בְּיוֹם טוֹב. וְאִם לָשָׁהּ בְּיוֹם טוֹב מַפְרִישׁ מִמֶּנָּה חַלָּה וְנוֹתְנָהּ לַכֹּהֵן. וְאִם הָיְתָה עִסָּה טְמֵאָה אוֹ שֶׁנִּטְמֵאת הַחַלָּה לֹא יְבַשֵּׁל אֶת הַחַלָּה שֶׁאֵין מְבַשְּׁלִין בְּיוֹם טוֹב אֶלָּא לְאֶכֶל וְזוֹ לִשְׂרֵפָה עוֹמֶדֶת. וְכֵן אֵין שׁוֹרְפִין אוֹתָהּ בְּיוֹם טוֹב

שֶׁאֵין שׁוֹרְפִין קָדָשִׁים שֶׁנִּטְמְאוּ בְּיוֹם טוֹב. שֶׁשְּׂרֵפַת קָדָשִׁים שֶׁנִּטְמְאוּ מִצְוַת עֲשֵׂה שֶׁנֶּאֱמַר (ויקרא ז יט) "בָּאֵשׁ יִשָּׂרֵף" וַעֲשֵׂית מְלָאכָה שֶׁאֵינָהּ לְצֹרֶךְ אֲכִילָה וְכַיּוֹצֵא בָּהֶן עֲשֵׂה וְלֹא תַעֲשֶׂה וְאֵין עֲשֵׂה דּוֹחֶה אֶת לֹא תַעֲשֶׂה וַעֲשֵׂה:

ט כֵּיצַד יַעֲשֶׂה בָּהּ. יְנִיחֶנָּה עַד הָעֶרֶב וְיִשְׂרֹף אוֹתָהּ. הָיָה יוֹם טוֹב שֶׁל פֶּסַח שֶׁאִם יְנִיחֶנָּה תַּחֲמִיץ לֹא יַפְרִישׁ אֶת הַחַלָּה בָּצֵק אֶלָּא יֹאפֶה אֶת כָּל הָעִסָּה הַטְּמֵאָה וְאַחַר כָּךְ יַפְרִישׁ הַחַלָּה לֶחֶם:

י אֵין אוֹפִין בְּפוּרְנִי חֲדָשָׁה גְּזֵרָה שֶׁמָּא תִּפָּחֵת וְתַפְסִיד הַלֶּחֶם וְיִמָּנַע מִשִּׁמְחַת יוֹם טוֹב. אֵין גּוֹרְפִין תַּנּוּר וְכִירַיִם אֲבָל מְכַבְּשִׁין אֶת הָאֵפֶר שֶׁבָּהֶן. וְאִם אֵי אֶפְשָׁר לֶאֱפוֹת בּוֹ אוֹ לִצְלוֹת אֶלָּא אִם כֵּן גָּרַף מַתָּר. וְסוֹתְמִין פִּי הַתַּנּוּר בְּטִיט וְרֶפֶשׁ שֶׁבִּסְבִיבוֹת הַנָּהָר וְהוּא שֶׁרוֹכְכוֹ מֵאֶמֶשׁ אֲבָל לְגַבֵּל טִיט בְּיוֹם טוֹב אָסוּר. וּמֻתָּר לְגַבֵּל אֶת הָאֵפֶר לִסְתֹּם בּוֹ פִּי הַתַּנּוּר:

יא תַּנּוּר וְכִירַיִם חֲדָשִׁים אֵין סָכִין אוֹתָן בְּשֶׁמֶן בְּיוֹם טוֹב. וְאֵין טָשִׁין אוֹתָן בְּמַטְלִית. וְאֵין מְפִיגִין אוֹתָן בְּצוֹנֵן כְּדֵי לְחָסְמָן וְאִם בִּשְׁבִיל לֶאֱפוֹת בָּהֶן מֻתָּר. אֵין מְלַבְּנִין אֶת הָאֲבָנִים לִצְלוֹת אוֹ לֶאֱפוֹת עֲלֵיהֶן מִפְּנֵי שֶׁמְּחַסְּמָן. וּמַסִּיקִין וְאוֹפִין בְּפוּרְנִי וּמְחַמִּין חַמִּין בַּאֲנָטִיכִי:

יב אֵין עוֹשִׂין גְּבִינָה בְּיוֹם טוֹב שֶׁאִם גִּבֵּן מֵעֶרֶב יוֹם טוֹב אֵין בָּזֶה חֶסְרוֹן טַעַם אֲבָל דָּכִין אֶת הַתַּבְלִין כְּדַרְכָּן שֶׁאִם יָדוּךְ אוֹתָן מִבָּעֶרֶב יָפוּג טַעֲמָן. אֲבָל מָלַח אֵינוֹ נִדּוֹךְ בְּיוֹם טוֹב אֶלָּא אִם כֵּן הִטָּה הַמַּכְתֵּשׁ אוֹ שֶׁיָּדוּךְ בְּקֵעָרָה וְכַיּוֹצֵא בָּהּ כְּדֵי שֶׁיְּשַׁנֶּה. שֶׁאִם שָׁחַק הַמֶּלַח מֵעֶרֶב יוֹם טוֹב לֹא יָפוּג טַעֲמוֹ. וְאֵין שׁוֹחֲקִין אֶת הַפִּלְפְּלִין בָּרֵחַיִם שֶׁלָּהֶן אֶלָּא דָּךְ אוֹתָן בְּמִדּוֹכָה כְּכָל הַתַּבְלִין:

יג אֵין כּוֹתְשִׁין אֶת הָרִיפוֹת בְּמַכְתֶּשֶׁת גְּדוֹלָה. אֲבָל כּוֹתְשִׁין בְּמַכְתֶּשֶׁת קְטַנָּה שֶׁזֶּה הוּא הַשִּׁנּוּי שֶׁלָּהּ. וּבְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל אֲפִלּוּ בְּקֵטַנָּה אָסוּר שֶׁהַתְּבוּאָה שֶׁלָּהֶן טוֹבָה הִיא וְאִם כּוֹתְשִׁין אוֹתָם מֵעֶרֶב יוֹם טוֹב אֵין בְּכָךְ הֶפְסֵד:

יד הַקֶּמַח אַף עַל פִּי שֶׁרִקְּדוֹ מֵעֶרֶב יוֹם טוֹב וְהֵסִיר מִמֶּנּוּ הַסֹּבִין אֵין מְרַקְּדִין אוֹתוֹ פַּעַם שְׁנִיָּה בְּיוֹם טוֹב אֶלָּא אִם כֵּן נָפַל בְּתוֹכוֹ צְרוֹר אוֹ קֵיסָם וְכַיּוֹצֵא בָּהֶם. וְאִם שִׁנָּה מֻתָּר. כֵּיצַד. כְּגוֹן שֶׁיְּרַקֵּד מֵאֲחוֹרֵי הַנָּפָה אוֹ שֶׁרִקֵּד עַל גַּבֵּי הַשֻּׁלְחָן וְכַיּוֹצֵא בְּשִׁנּוּי זֶה:

טו מוֹלְלִין מְלִילוֹת וּמְפָרְכִין קְטָנִית בְּיוֹם טוֹב וּמְנַפֵּחַ עַל יָד עַל יָד בְּכָל פֹּחוֹ וְאוֹכֵל וַאֲפִלּוּ בְּקָנוֹן אוֹ בְּתַמְחוּי אֲבָל לֹא בְּנָפָה וְלֹא בִּכְבָרָה. וְכֵן הַבּוֹרֵר קְטָנִיּוֹת בְּיוֹם טוֹב בּוֹרֵר כְּדַרְכּוֹ בְּחֵיקוֹ וּבְתַמְחוּי אֲבָל לֹא בְּנָפָה וְלֹא בְּטַבְלָה וְלֹא בִּכְבָרָה:

טז בַּמֶּה דְּבָרִים אֲמוּרִים כְּשֶׁהָאֹכֶל מְרֻבֶּה עַל הַפְּסֹלֶת אֲבָל אִם הָיְתָה הַפְּסֹלֶת מְרֻבָּה עַל הָאֹכֶל בּוֹרֵר אֶת הָאֹכֶל וּמְנַיחַ אֶת הַפְּסֹלֶת. וְאִם הָיָה טוֹרֵחַ בִּבְרֹרַת הַפְּסֹלֶת מִן הָאֹכֶל יֶתֶר מִטּוֹרֵחַ בִּבְרֹרַת הָאֹכֶל מִן הַפְּסֹלֶת אַף עַל פִּי שֶׁהָאֹכֶל מְרֻבֶּה בּוֹרֵר אֶת הָאֹכֶל וּמְנַיחַ אֶת הַפְּסֹלֶת:

יז אֵין מְסַנְּנִין אֶת הַחַרְדָּל בְּמִסְנֶנֶת שֶׁלָּהּ מִפְּנֵי שֶׁנִּרְאֶה כְּבוֹרֵר. אֲבָל נוֹתְנִין בֵּיצָה בְּמִסְנֶנֶת שֶׁל חַרְדָּל וְהוּא מִסְתַּנֵּן מֵאֵלָיו. וְאִם הָיְתָה הַמְּשַׁמֶּרֶת תְּלוּיָה מֻתָּר לִתֵּן לָהּ יַיִן בְּיוֹם טוֹב. אֲבָל לֹא יִתְלֶה בַּתְּחִלָּה שֶׁלֹּא יַעֲשֶׂה כְּדֶרֶךְ שֶׁהוּא עוֹשֶׂה בְּחל. וּמַעֲרִים וְתוֹלֶה אֶת הַמְּשַׁמֶּרֶת לִתְלוֹת בָּהּ רְמוֹנִים וְתוֹלֶה בָּהּ רְמוֹנִים וְאַחַר כָּךְ נוֹתֵן לְתוֹכָהּ שְׁמָרִים:

פרק ד

א אֵין מוֹצִיאִין אֶת הָאֵשׁ לֹא מִן הָעֵצִים וְלֹא מִן הָאֲבָנִים וְלֹא מִן הַמַּתְכוֹת. כְּגוֹן שֶׁחוֹכְכִין אוֹתָן זוֹ בָּזוֹ אוֹ מַכִּין זוֹ בָּזוֹ עַד שֶׁתֵּצֵא הָאֵשׁ. וְכֵן הַנֹּפֶט הַחַד בְּיוֹתֵר שֶׁהוּא בְּמַיִם שֶׁמְּנִידִין אוֹתָם עַד שֶׁיִּדָּלֵק. אוֹ כְּלִי זַךְ קָשֶׁה אוֹ זְכוּכִית מְלֵאָה מַיִם שֶׁמַּנִּיחִין אוֹתָהּ כְּנֶגֶד עֵין הַשֶּׁמֶשׁ עַד שֶׁיֵּחָזֵר נָגְהָהּ לַפְּשָׁתָן וְכַיּוֹצֵא בּוֹ וְיִדְלַק. כָּל זֶה וְכַיּוֹצֵא בּוֹ אָסוּר בְּיוֹם טוֹב. שֶׁלֹּא הֻתַּר בְּיוֹם טוֹב אֶלָּא לְהַבְעִיר מֵאֵשׁ מְצוּיָה. אֲבָל לְהַמְצִיא אֵשׁ אָסוּר שֶׁהֲרֵי אֶפְשָׁר לְהַמְצִיא אוֹתָהּ מִבָּעֶרֶב:

ב אַף עַל פִּי שֶׁהֻתְּרָה הַבְעָרָה בְּיוֹם טוֹב שֶׁלֹּא לְצֹרֶךְ אָסוּר לְכַבּוֹת אֶת הָאֵשׁ אֲפִלּוּ הֻבְעֲרָה לְצֹרֶךְ אֲכִילָה. שֶׁהַכִּבּוּי מְלָאכָה שֶׁאֵין בּוֹ צֹרֶךְ אֲכִילָה כְּלָל. וּכְשֵׁם שֶׁאֵין מְכַבִּים אֶת הָאֵשׁ כָּךְ אֵין מְכַבִּים אֶת הַגֶּר וְאִם כִּבָּה לוֹקֶה כְּמִי שֶׁאָרַג אוֹ בָּנָה:

ג אֵין מְסַלְּקִין אֶת פִּי הַגֶּר לְמַעְלָה כְּדֵי שֶׁתִּכְבֶּה. וְאֵין מְסִירִין אֶת הַשֶּׁמֶן מִמֶּנּוּ וְאֵינוֹ חוֹתֵךְ אֶת רֹאשׁ הַפְּתִילָה בִּכְלִי. אֲבָל נוֹפֵץ אֶת רֹאשׁ הַפְּתִילָה בְּיָדוֹ. אֲגַדָּה שֶׁל עֵצִים שֶׁהֻדְלְקָה בְּמִדּוּרָה כָּל עֵץ שֶׁלֹּא אָחֲזָה בּוֹ הָאֵשׁ מֻתָּר לְשָׁמְטוֹ וְאֵינוֹ דּוֹמֶה לְמֵסִיר שֶׁמֶן מִן הַגֶּר:

ד אֵין מְכַבִּין אֶת הַדְּלֻקָּה כְּדֵי לְהַצִּיל מָמוֹן בְּיוֹם טוֹב כְּדַרְכָּךְ שֶׁאֵין מְכַבִּין בְּשַׁבָּת אֶלָּא מְנִיחָהּ וְיוֹצֵא. וְאֵין מְכַבִּין אֶת הַגֶּר מִפְּנֵי תַּשְׁמִישׁ הַמִּטָּה אֶלָּא כּוֹפָהּ עָלָיו כְּלִי אוֹ עוֹשֶׂה מְחִצָּה בֵּינוֹ לְבֵין הַגֶּר אוֹ מוֹצִיאוֹ לְבֵית אַחֵר. וְאִם אֵינוֹ יָכוֹל לַעֲשׂוֹת אַחַת מִכָּל אֵלּוּ הֲרֵי זֶה אָסוּר לְכַבּוֹת וְאָסוּר לְשַׁמֵּשׁ עַד שֶׁתִּכְבֶּה מֵאֵלֶיהָ:

ה מֻתָּר לְטַלְטֵל אֶת הַגֵּר וְהוּא דּוֹלֵק וְאֵין גּוֹזְרִין שֶׁמָּא יִכְבֶּה. וְאָסוּר לְהָנִיחַ אֶת הַגֵּר עַל גַּבֵּי דֶּקֶל וְכַיּוֹצֵא בּוֹ בְּיוֹם טוֹב שֶׁמָּא יָבוֹא לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בְּמְחֻבָּר בְּיוֹם טוֹב׃

ו אֵין מְעַשְּׁנִין בְּקֻטֹּרֶת בְּיוֹם טוֹב מִפְּנֵי שֶׁהוּא מְכַבֶּה. וַאֲפִלּוּ לְהָרִיחַ בָּהּ. וְאֵין צָרִיךְ לוֹמַר לְגַמֵּר אֶת הַבַּיִת וְאֶת הַכֵּלִים שֶׁהוּא אָסוּר. וּמֻתָּר לְעַשֵּׁן תַּחַת הַפֵּרוֹת כְּדֵי שֶׁיֵּכָּשְׁרוּ לַאֲכִילָה כְּמוֹ שֶׁמֻּתָּר לִצְלוֹת בָּשָׂר עַל הָאֵשׁ. וּמְמַתְּקִין אֶת הַחַרְדָּל בְּגַחֶלֶת שֶׁל מַתֶּכֶת אֲבָל לֹא בְּגַחֶלֶת שֶׁל עֵץ מִפְּנֵי שֶׁהוּא מְכַבֶּה. וְאֵין מְכַבִּין אֶת הָאֵשׁ כְּדֵי שֶׁלֹּא תִּתְעַשֵּׁן הַקֻּדָּרָה אוֹ הַבַּיִת׃

ז אֵין נוֹפְחִין בְּמַפּוּחַ בְּיוֹם טוֹב כְּדֵי שֶׁלֹּא יַעֲשֶׂה כְּדֶרֶךְ שֶׁהָאֻמָּנִין עוֹשִׂין. אֲבָל נוֹפְחִין בִּשְׁפוֹפֶרֶת. אֵין עוֹשִׂין פֶּחָמִין וְאֵין גּוֹדְלִין אֶת הַפְּתִילָה וְלֹא מְהַבְהֲבִין אוֹתָהּ וְלֹא חוֹתְכִין אוֹתָהּ לִשְׁנַיִם בִּכְלִי. אֲבָל מְמַעֲכָהּ בְּיָד וְשׁוֹרָה אוֹתָהּ בְּשֶׁמֶן וּמַנִּיחַ אוֹתָהּ בֵּין שְׁתֵּי נֵרוֹת וּמַדְלִיק בָּאֶמְצַע וְנִמְצֵאת הַפְּתִילָה נֶחְלֶקֶת בְּפִי שְׁתֵּי נֵרוֹת׃

ח אֵין שׁוֹבְרִין אֶת הַחֶרֶשׂ וְאֵין חוֹתְכִין אֶת הַנְּיָר לִצְלוֹת עֲלֵיהֶם. וְאֵין פּוֹצְעִין אֶת הַקֶּנֶה לַעֲשׂוֹתוֹ כְּמוֹ שִׁפּוּד לִצְלוֹת בּוֹ מֻלְיַח. שִׁפּוּד שֶׁנִּרְצָף אַף עַל פִּי שֶׁהוּא יָכוֹל לְפָשְׁטוֹ בְּיָדוֹ אֵין מְתַקְּנִין אוֹתוֹ. שְׁנֵי כֵּלִים שֶׁהֵן מְחֻבָּרִין בְּתְחִלַּת עֲשִׂיָּתָן כְּגוֹן שְׁתֵּי נֵרוֹת אוֹ שְׁנֵי כּוֹסוֹת אֵין פּוֹחֲתִין אוֹתָן לִשְׁנַיִם מִפְּנֵי שֶׁהוּא כְּמְתַקֵּן כְּלִי׃

ט אֵין מַשְׁחִיזִין אֶת הַסַּכִּין בְּמַשְׁחֶזֶת שֶׁלָּהּ אֲבָל מְחַדְּדָהּ עַל גַּבֵּי הָעֵץ אוֹ עַל גַּבֵּי חֶרֶשׂ אוֹ אֶבֶן וְאֵין מוֹרִים דָּבָר זֶה לָרַבִּים כְּדֵי שֶׁלֹּא יָבֹאוּ לְחַדְּדָהּ בְּמַשְׁחֶזֶת. בַּמֶּה דְּבָרִים אֲמוּרִים בְּשֶׁיְּכוֹלָה לַחְתֹּךְ בְּדֹחַק אוֹ שֶׁנִּפְגְּמָה. אֲבָל אִם אֵינָהּ יְכוֹלָה לַחְתֹּךְ כְּלָל אֵין מַשְׁחִיזִין אוֹתָהּ אֲפִלּוּ עַל הָעֵץ שֶׁמָּא יָבֹא לְהַשְׁחִיזָהּ בְּמַשְׁחֶזֶת. וּמִפְּנֵי זֶה אָסְרוּ לְהַרְאוֹת סַכִּין לְחָכָם בְּיוֹם טוֹב שֶׁמָּא תִּהְיֶה פְּגוּמָה וְיֹאמַר לוֹ אָסוּר לִשְׁחֹט בָּהּ מִשּׁוּם פְּגִימָתָהּ וְיֵלֵךְ וִיחַדְּדֶנָּהּ בְּמַשְׁחֶזֶת. וְחָכָם שֶׁרָאָה הַסַּכִּין לְעַצְמוֹ חֵרֵי זֶה מַשְׁאִילָהּ לְעַם הָאָרֶץ׃

י אֵין מְבַקְּעִין עֵצִים בְּיוֹם טוֹב לֹא בְּקוֹרְדּוֹם וְלֹא בְּמַגָּל וְלֹא בְּמַגְרָה אֶלָּא בְּקוֹפִין וּבַצַּד הַחַד שֶׁלּוֹ. אֲבָל לֹא בַּצַּד הָרָחָב מִפְּנֵי שֶׁהִיא כְּקוֹרְדּוֹם. וְלָמָּה אָסְרוּ בְּקוֹרְדּוֹם וְכַיּוֹצֵא בּוֹ שֶׁלֹּא יַעֲשֶׂה כְּדֶרֶךְ שֶׁהוּא עוֹשֶׂה בְּחל שֶׁהֲרֵי אֶפְשָׁר הָיָה לוֹ לְבַקֵּעַ מֵעֶרֶב יוֹם טוֹב. וְלָמָּה לֹא נֶאֱסַר הַבְּקִיעַ כְּלָל מִפְּנֵי שֶׁאֶפְשָׁר שֶׁיִּפְגַּע בְּעֵץ עָבֶה וְלֹא יוּכַל לְהַבְעִירוֹ וְיִמָּנַע מִלְּבַשֵּׁל. לְפִיכָךְ הִתִּירוּ לְבַקֵּעַ בְּשִׁנּוּי. וְכָל הַדְּבָרִים הַדּוֹמִין לָזֶה מִזֶּה הַטַּעַם הִתִּירוּ בָּהֶן מַה שֶּׁהִתִּירוּ וְאָסְרוּ מַה שֶּׁאָסְרוּ׃

יא לֹא תִּכְנַס אִשָּׁה בֵּין הָעֵצִים לְטַל מֵהֶן אוּד לְצָלוֹת בּוֹ. וְאֵין סוֹמְכִין אֶת הַקֻּדָּרָה וְלֹא אֶת הַדֶּלֶת בִּבְקָעַת שֶׁל קוֹרָה. שֶׁלֹּא הִתִּירוּ לְטַלְטֵל עֵצִים בְּיוֹם טוֹב אֶלָּא לְהַסָּקָה בִּלְבַד׃

יב מְסַלְּקִין תְּרִיסֵי חֲנֻיּוֹת וּמַחְזִירִין אוֹתָן בְּיוֹם טוֹב כְּדֵי שֶׁיּוֹצִיא תַּבְלִין שֶׁהוּא צָרִיךְ לָהֶן מִן הַחֲנוּת וְלֹא יִמָּנַע מִשְּׁמְחַת יוֹם טוֹב. בַּמֶּה דְּבָרִים אֲמוּרִים בְּשֶׁיֵּשׁ לָהֶן צִיר בְּאֶמְצַע אֲבָל יֵשׁ לָהֶן צִיר מִן הַצַּד אָסוּר גְּזֵרָה שֶׁמָּא יִתְקַע. וְשֶׁאֵין לָהֶן צִיר כָּל עִקָּר אֲפִלּוּ בַּבַּיִת מֻתָּר לְהַחֲזִיר׃

יג כֵּלִים שֶׁהֵן מְפֻצָּלִין כְּגוֹן מְנוֹרָה שֶׁל חֲלִיּוֹת וְכִסֵּא וְשֻׁלְחָן שֶׁהֵן חֲתִיכוֹת חֲתִיכוֹת מַעֲמִידִין אוֹתָן בְּיוֹם טוֹב וְהוּא שֶׁלֹּא יִתְקַע. לְפִי שֶׁאֵין בִּנְיָן בִּכְלִים. אֲבָנִים שֶׁל בֵּית הַכִּסֵּא מֻתָּר לְצַדְּדָן בְּיוֹם טוֹב. בִּנְיָן עֲרַאי הוּא וּמִשּׁוּם כְּבוֹדוֹ לֹא גָּזְרוּ׃

יד הָעוֹשֶׂה מְדוּרָה בְּיוֹם טוֹב כְּשֶׁהוּא עוֹרֵךְ אֶת הָעֵצִים אֵינוֹ מַנִּיחַ זֶה עַל זֶה עַד שֶׁיְּסַדִּיר הַמַּעֲרָכָה מִפְּנֵי שְׁנִּרְאֶה כְּבוֹנֶה. וְאַף עַל פִּי שֶׁהוּא בִּנְיָן עֲרַאי אָסוּר. אֶלָּא אוֹ שׁוֹפֵךְ הָעֵצִים בְּעַרְבּוּב אוֹ עוֹרֵךְ בְּשִׁנּוּי. כֵּיצַד. מַנִּיחַ עֵץ לְמַעְלָה וּמַנִּיחַ אַחֵר תַּחְתָּיו וְאַחֵר תַּחְתָּיו עַד שֶׁהוּא מַגִּיעַ לָאָרֶץ׃

טו וְכֵן הַקֻּדָּרָה אוֹחֵז אוֹתָהּ וּמַכְנִיס הָאֲבָנִים תַּחְתֶּיהָ. אֲבָל לֹא יַנִּיחֶנָּה עַל גַּבֵּי הָאֲבָנִים. וְכֵן הַמִּטָּה אוֹחֵז הַקַּרְשִׁים לְמַעְלָה וּמַכְנִיס הָרַגְלַיִם תַּחְתֶּיהָן. אֲפִלּוּ בֵּיצִים לֹא יַעֲמִיד אוֹתָן בְּשׁוּרָה עַל גַּבֵּי שׁוּרָה עַד שֶׁיַּעֲמִדוּ כְּמוֹ מִגְדָּל אֶלָּא יְשַׁנֶּה וְיַתְחִיל מִלְּמַעְלָה לְמַטָּה. וְכֵן כָּל כַּיּוֹצֵא בָּזֶה צָרִיךְ שִׁנּוּי׃

טז מְסִירִין זְבוּבִין הַנִּתְלִים בַּבְּהֵמָה אַף עַל פִּי שֶׁהֵן עוֹשִׂין חַבּוּרָה. וְאֵין מְיַלְּדִין אֶת הַבְּהֵמָה בְּיוֹם טוֹב אֲבָל מְסַעֲדִין. כֵּיצַד. אוֹחֵז בַּוָּלָד שֶׁלֹּא יִפֹּל לָאָרֶץ וְנוֹפֵחַ לוֹ בְּחָטְמוֹ וְנוֹתֵן דָּד לְתוֹךְ פִּיו. הָיְתָה בְּהֵמָה טְהוֹרָה וְרִחֲקָה אֶת הַוָּלָד מֻתָּר לְזַלֵּף מִשְׁלִיָּתָהּ עָלָיו וְלִתֵּן בּוֹל מֶלַח בְּרַחְמָהּ כְּדֵי שֶׁתְּרַחֵם עָלָיו. אֲבָל הַטְּמֵאָה אָסוּר לַעֲשׂוֹת לָהּ כֵּן לְפִי שֶׁאֵינָהּ צְרִיכָה׃

יז כְּלִי שֶׁנִּטְמָא מֵעֶרֶב יוֹם טוֹב אֵין מַטְבִּילִין אוֹתוֹ בְּיוֹם טוֹב גְּזֵרָה שֶׁמָּא יַשֶּׁהֶה אוֹתוֹ בְּטֻמְאָתוֹ. וְאִם הָיָה צָרִיךְ לְהַטְבִּיל מַיִם שֶׁבּוֹ מַטְבִּיל אֶת הַכְּלִי בְּמֵימָיו וְאֵינוֹ חוֹשֵׁשׁ. כְּלִי שֶׁהָיָה טָהוֹר לִתְרוּמָה וְרָצָה לְהַטְבִּילוֹ לְקֹדֶשׁ מֻתָּר לְהַטְבִּילוֹ. וְכֵן כָּל כַּיּוֹצֵא בָּזֶה מִטְּבִילוֹת מַעֲלוֹת שְׁאָר הַטֻּמְאוֹת׃

יח כְּלִי שֶׁנִּטְמָא בְּיוֹם טוֹב מַטְבִּילִין אוֹתוֹ בְּיוֹם טוֹב. נִטְמָא הַכְּלִי בְּמַשְׁקִין טְמֵאִין שֶׁהֵן וְלַד הַטֻּמְאָה מֵעֶרֶב יוֹם טוֹב מַטְבִּילִין אוֹתוֹ בְּיוֹם טוֹב לְפִי שֶׁהוּא טָהוֹר מִן הַתּוֹרָה כְּמוֹ שֶׁיִּתְבָּאֵר בִּמְקוֹמוֹ. וּמַדְלִין בְּדָלִי טָמֵא וְהוּא טָהוֹר מֵאֲלָיו. נִדָּה שֶׁאֵין לָהּ בְּגָדִים לְהַחֲלִיף מַעֲרֶמֶת וְטוֹבָלֶת בִּבְגָדֶיהָ׃

יט דְּבָרִים רַבִּים אָסְרוּ בְּיוֹם טוֹב מִשּׁוּם גְּזֵרַת מַקָּח וּמִמְכָּר. כֵּיצַד. אֵין פּוֹסְקִים דְּמִים לְכַתְּחִלָּה עַל הַבְּהֵמָה בְּיוֹם טוֹב אֶלָּא מֵבִיא שְׁתֵּי בְּהֵמוֹת שָׁווֹת זוֹ לָזוֹ וְשׁוֹחֲטִין אַחַת מֵהֶן וּמְחַלְּקִין בֵּינֵיהֶן וּלְמָחָר יוֹדְעִין כַּמָּה דְּמֵי הַשְּׁנִיָּה וְכָל אֶחָד וְאֶחָד נוֹתֵן דְּמֵי חֶלְקוֹ. כְּשֶׁהֵן מְחַלְּקִין בֵּינֵיהֶן לֹא יֹאמַר זֶה אֲנִי בְּסָלַע וְאַתָּה בִּשְׁנַיִם שֶׁאֵין מַזְכִּירִין שׁוּם דָּמִים אֶלָּא זֶה נוֹטֵל שְׁלִישׁ וְזֶה רְבִיעַ:

כ כְּשֶׁהֵן מְחַלְּקִין לֹא יִשְׁקְלוּ בְּמֹאזְנַיִם שֶׁאֵין מַשְׁגִּיחִין בְּכַף מֹאזְנַיִם כָּל עִקָּר. אֲפִלּוּ לִתֵּן בּוֹ בָּשָׂר לְשָׁמְרוֹ מִן הָעַכְבָּרִים אָסוּר אִם הָיוּ הַמֹּאזְנַיִם תְּלוּיִין מִפְּנֵי שֶׁנִּרְאֶה כְּשׁוֹקֵל בְּכַף מֹאזְנַיִם. וְטַבָּח אֵמָּן אָסוּר לִשְׁקֹל בִּכְלֵי מָלֵא מַיִם. וְאֵין מְטִילִין חֲלָשִׁים עַל הַמָּנוֹת. אֲבָל מְטִילִין חֲלָשִׁים עַל בְּשַׂר הַקָּדָשִׁים בְּיוֹם טוֹב כְּדֵי לְחַבֵּב אֶת הַמְּצָוָה:

כא לֹא יֹאמַר אָדָם לַטַּבָּח תֵּן לִי בְּדִינָר בָּשָׂר אֶלָּא תֵּן לִי חֵלֶק אוֹ חֲצִי חֵלֶק וּלְמָחָר עוֹשִׂין חֶשְׁבּוֹן עַל שָׁוְיוֹ. וְכֵן לֹא יִקַּח מִבַּעַל הַחֲנוּת בְּמִדָּה אוֹ בְּמִשְׁקָל אֶלָּא כְּיַצַד הוּא עוֹשֶׂה. אוֹמֵר לַחֲנָנִי מַלֵּא לִי כְּלִי זֶה וּלְמָחָר נוֹתֵן לוֹ שָׁוְיוֹ. וַאֲפִלּוּ הָיָה כְּלִי הַמְיֻחָד לְמִדָּה יְמַלְּאֶנּוּ וְהוּא שֶׁלֹּא יַזְכִּיר לוֹ שֵׁם מִדָּה:

כב הַנַּחְתּוֹם מוֹדֵד תַּבְלִין וְנוֹתֵן לַקְּדָרָה בִּשְׁבִיל שֶׁלֹּא יַפְסִיד תַּבְשִׁילוֹ. אֲבָל הָאִשָּׁה לֹא תָּמֹד קֶמַח לְעִסָּה. וְכֵן לֹא יָמֹד אָדָם שְׁעוֹרִים לְתֵּן לִפְנֵי בְּהֶמְתּוֹ אֶלָּא מְשַׁעֵר וְנוֹתֵן לָהּ:

כג וּמֵתָּר לִקַּח מִן הַחֲנָנִי בֵּיצִים וֶאֱגוֹזִים בְּמִנְיָן. וְכֵן כָּל כַּיּוֹצֵא בָּהֶן וּבִלְבַד שֶׁלֹּא יַזְכִּיר לוֹ שׁוּם דָּמִים וְלֹא סְכוּם מִנְיָן. כֵּיצַד סְכוּם הַמִּנְיָן. חֲרֵי שֶׁהָיָה נוֹשֶׂה בּוֹ עֲשָׂרָה רִמּוֹנִים אוֹ עֲשָׂרָה אֱגוֹזִים לֹא יֹאמַר לוֹ בְּיוֹם טוֹב תֵּן לִי עֲשָׂרָה כְּדֵי שֶׁיִּהְיֶה לְךָ עֶשְׂרִים אֶצְלִי אֶלָּא לוֹקֵחַ סְתָם וּלְמָחָר עוֹשֶׂה חֶשְׁבּוֹן:

כד הוֹלֵךְ אָדָם אֵצֶל חֲנָנִי אוֹ רוֹעֶה הָרָגִיל אֶצְלוֹ אוֹ אֵצֶל הַפַּשָּׁט הָרָגִיל אֶצְלוֹ וְלוֹקֵחַ מִמֶּנּוּ בְּהֵמוֹת וְעוֹפוֹת וְכָל מַה שֶּׁיִּרְצֶה וְהוּא שֶׁלֹּא יַזְכִּיר לוֹ שׁוּם דָּמִים וְלֹא סְכוּם מִנְיָן:

כה הַלְוָאַת יוֹם טוֹב תּוֹבְעִין אוֹתָהּ בְּדִין שֶׁאִם תֹּאמַר לֹא נִתְּנָה לְהִתָּבַע אֵינוֹ נוֹתֵן לוֹ כְּלוּם וְנִמְצָא נִמְנָע מִשִּׂמְחַת יוֹם טוֹב:

כו אַף עַל פִּי שֶׁאֵין מַגְבִּיהִין תְּרוּמָה וּמַעֲשְׂרוֹת בְּיוֹם טוֹב אִם הָיוּ לוֹ תְּרוּמוֹת וּמַעֲשְׂרוֹת שֶׁהִגְבִּיהָן מֵאֶמֶשׁ חֲרֵי זֶה מוֹלִיכָן לַכֹּהֵן בְּיוֹם טוֹב. וְאֵין צָרִיךְ לוֹמַר חַלָּה וּזְרוֹעַ וּלְחָיַיִם וְקֵיבָה שֶׁמּוֹלִיכָן לַכֹּהֵן בְּיוֹם טוֹב. וְגַבָּאֵי צְדָקָה גּוֹבִין מִן הַחֲצֵרוֹת בְּיוֹם טוֹב. וְלֹא יִהְיוּ מַכְרִיזִין כְּדֶרֶךְ שֶׁמַּכְרִיזִין בְּחל. אֶלָּא גּוֹבִין בְּצִנְעָה וְנוֹתְנִין לְתוֹךְ חֵיקָן וּמְחַלְּקִין לְכָל שְׁכוּנָה וּשְׁכוּנָה בִּפְנֵי עַצְמָהּ:

פרק ה

א אַף עַל פִּי שֶׁהַתֹּרָה הוֹצָאָה בְּיוֹם טוֹב אֲפִלּוּ שֶׁלֹּא לְצֹרֶךְ לֹא יִשָּׂא מַשָּׂאוֹת גְּדוֹלוֹת כְּדֶרֶךְ שֶׁהוּא עוֹשֶׂה בְּחל אֶלָּא צָרִיךְ לְשַׁנּוֹת. וְאִם אִי אֶפְשָׁר לְשַׁנּוֹת מֻתָּר. כֵּיצַד. הַמֵּבִיא כַּדֵּי יַיִן מִמָּקוֹם לְמָקוֹם לֹא יְבִיאֵם בְּסַל וּבְקֻפָּה אֲבָל מֵבִיא הוּא עַל כְּתֵפוֹ אוֹ לְפָנָיו. הַמּוֹלִיךְ אֶת הַתֶּבֶן לֹא יַפְשִׁיל אֶת הַקֻּפָּה לְאַחֲרָיו אֲבָל מוֹלִיכָהּ בְּיָדוֹ:

ב וְכֵן מַשּׂוֹאוֹת שֶׁדַּרְכָּן לְשָׂא אוֹתָן בְּמוֹט יִשָּׂא אוֹתָן עַל גַּבּוֹ מֵאֲחֹרָיו. וְשֶׁדַּרְכָּן לִשָּׂא אוֹתָן עַל כְּתֵפוֹ. וְשֶׁדַּרְכָּן לְהִנָּשֵׂא עַל הַכָּתֵף יִשָּׂא אוֹתָן בְּיָדוֹ לְפָנָיו אוֹ יִפְרֹשׂ עֲלֵיהֶן בֶּגֶד וְכָל כַּיּוֹצֵא בָּזֶה מִשְּׁנוּי הַמַּשָּׂא. וְאִם אִי אֶפְשָׁר לְשַׁנּוֹת נוֹשֵׂא וּמֵבִיא כְּדַרְכּוֹ. בַּמֶּה דְּבָרִים אֲמוּרִים בְּנוֹשֵׂא עַל הָאָדָם אֲבָל עַל גַּבֵּי בְּהֵמָה לֹא יָבִיא כְּלָל שֶׁלֹּא יַעֲשֶׂה כְּדֶרֶךְ שֶׁהוּא עוֹשֶׂה בְּחל:

ג אֵין מַנְהִיגִין אֶת הַבְּהֵמָה בְּמַקֵּל. וְאֵין הַסּוּמָא יוֹצֵא בְּמַקְלוֹ וְלֹא הָרוֹעֶה בְּתַרְמִילוֹ. וְאֵין יוֹצְאִין בְּכִסֵּא אֶחָד הָאִישׁ וְאֶחָד הָאִשָּׁה שֶׁלֹּא יַעֲשֶׂה כְּדֶרֶךְ שֶׁהוּא עוֹשֶׂה בְּחל. וְאִישׁ שֶׁהָיוּ רַבִּים צְרִיכִין לוֹ יוֹצְאִין בְּכִסֵּא אַחֲרָיו וּמוֹצִיאִין אוֹתוֹ עַל הַכָּתֵף אֲפִלּוּ בְּאַפְרְיוֹן:

ד אֵין מוֹלִיכִין אֶת הַסֵּלֶם שֶׁל שׁוֹבָךְ מִשּׁוֹבָךְ לְשׁוֹבָךְ בִּרְשׁוּת הָרַבִּים שֶׁמָּא יֹאמְרוּ לְתַקֵּן גַּגּוֹ הוּא מוֹלִיכוֹ. אֲבָל בִּרְשׁוּת הַיָּחִיד מוֹלִיכוֹ. אַף עַל פִּי שֶׁכָּל מָקוֹם שֶׁאָסְרוּ חֲכָמִים מִפְּנֵי מַרְאִית הָעַיִן אֲפִלּוּ בְּחַדְרֵי חֲדָרִים אָסוּר כָּאן הִתִּירוּ מִפְּנֵי שִׂמְחַת יוֹם טוֹב:

ה מִי שֶׁהָיוּ לוֹ פֵּרוֹת עַל גַּגּוֹ וְצָרִיךְ לְמָקוֹם אַחֵר לֹא יוֹשִׁיטֵם מִגַּג לְגַג וַאֲפִלּוּ בַּגַּגִּין הַשָּׁווִין. וְלֹא יְשַׁלְשְׁלֵם בְּחֶבֶל מִן הַחַלּוֹנוֹת וְלֹא יוֹרִידֵם בְּסֻלָּמוֹת שֶׁלֹּא יַעֲשֶׂה כְּדֶרֶךְ שֶׁהוּא עוֹשֶׂה בְּחל. אֲבָל מַשִּׁילָן אֲפִלּוּ דֶּרֶךְ אֲרֻבָּה מִמָּקוֹם לְמָקוֹם בְּאוֹתוֹ הַגַּג. שָׁחַט בְּהֵמָה בַּשָּׂדֶה לֹא יְבִיאֶנָּה בְּמוֹט לָעִיר אוֹ בְּמוֹטָה אֲבָל מְבִיאָהּ אֵיבָרִים אֵיבָרִים:

ו כָּל שֶׁנֶּאוֹתִין בּוֹ אֲפִלּוּ בְּחל אַף עַל פִּי שֶׁאֵין נֶאוֹתִין בּוֹ בְּיוֹם טוֹב כְּגוֹן תְּפִלִּין מַתָּר לְשָׁלְחָן לַחֲבֵרוֹ בְּיוֹם טוֹב. וְאֵין צָרִיךְ לוֹמַר דָּבָר שֶׁנֶּאוֹתִין בּוֹ בְּיוֹם טוֹב כְּגוֹן יֵינוֹת שְׁמָנִים וּסְלָתוֹת שֶׁמַּתָּר לְשָׁלְחָן. וְכָל דָּבָר שֶׁאֵין נֶאוֹתִין בּוֹ בְּחל עַד שֶׁיַּעֲשֶׂה בּוֹ מַעֲשֶׂה שֶׁאָסוּר לַעֲשׂוֹתוֹ בְּיוֹם טוֹב אֵין מְשַׁלְּחִין אוֹתוֹ בְּיוֹם טוֹב:

ז כֵּיצַד. אֵין מְשַׁלְּחִין בְּיוֹם טוֹב תְּבוּאָה לְפִי שֶׁאֵין נֵאוֹתִין בָּהּ בְּחֹל אֶלָּא אִם כֵּן טָחַן וְאָסוּר לִטְחֹן בְּיוֹם טוֹב. אֲבָל מְשַׁלְּחִין קְטָנִיּוֹת מִפְּנֵי שֶׁמְּבַשְּׁלָן בְּיוֹם טוֹב אוֹ קוֹלֶה אוֹתָן וְאוֹכְלָן. וּמְשַׁלְּחִין חַיָּה בְּהֵמָה וְעוֹפוֹת אֲפִלּוּ חַיִּים מִפְּנֵי שֶׁמַּתָּר לִשְׁחֹט בְּיוֹם טוֹב. וְכֵן כָּל כַּיּוֹצֵא בָּזֶה:

ח כָּל דָּבָר שֶׁמַּתָּר לְשַׁלְּחוֹ בְּיוֹם טוֹב כְּשֶׁיִּשְׁלָחֶנּוּ לַחֲבֵרוֹ תְּשׁוּרָה לֹא יִשְׁלָחֶנּוּ בְּשׁוּרָה וְאֵין שׁוּרָה פְּחוּתָה מִשְּׁלֹשָׁה בְּנֵי אָדָם. כֵּיצַד. הֲרֵי שֶׁשָּׁלַח לַחֲבֵרוֹ בְּהֵמוֹת אוֹ יֵינוֹת בְּיַד שְׁלֹשָׁה בְּנֵי אָדָם כְּאֶחָד אוֹ אַרְבָּעָה זֶה אַחַר זֶה וְכֻלָּן הוֹלְכִין בְּשׁוּרָה אַחַת הֲרֵי זֶה אָסוּר שֶׁלֹּא יַעֲשֶׂה כְּדֶרֶךְ שֶׁהוּא עוֹשֶׂה בְּחֹל. שָׁלַח שְׁלֹשָׁה מִינִין בְּיַד שְׁלֹשָׁה בְּנֵי אָדָם כְּאֶחָד הֲרֵי זֶה מֻתָּר:

ט הַמְעָרֵב עֵרוּבֵי תְּחוּמִין לְיוֹם טוֹב הֲרֵי בְּהֶמְתּוֹ וְכֵלָיו וּפֵרוֹתָיו כָּמוֹהוּ. וְאֵין מוֹלִיכִין אוֹתָן אֶלָּא בְּתוֹךְ אַלְפַּיִם אַמָּה לְכָל רוּחַ מִמְּקוֹם עֵרוּבוֹ:

י חֻפְּצֵי הֶפְקֵר הֲרֵי הֵן כְּרַגְלֵי מִי שֶׁזָּכָה בָּהֶן. וְחֻפְּצֵי הַכּוּתִים קוֹנִין שְׁבִיתָה בִּמְקוֹמָן וְיֵשׁ לָהֶן אַלְפַּיִם אַמָּה לְכָל רוּחַ מִמְּקוֹמָן גְּזֵרָה בְּעָלִים כּוּתִים מִשּׁוּם בְּעָלִים יִשְׂרָאֵל. פֵּרוֹת שֶׁיָּצְאוּ חוּץ לִתְחוּמָן וְחָזְרוּ אֲפִלּוּ בִּמְזִיד לֹא הִפְסִידוּ אֶת מְקוֹמָן מִפְּנֵי שֶׁהֵן כְּאָדָם שֶׁיָּצָא בְּאֹנֶס וְחָזַר בְּאֹנֶס:

יא הַמּוֹסֵר בְּהֶמְתּוֹ לְבְנוֹ הֲרֵי הִיא כְּרַגְלֵי הָאָב. מְסָרָהּ לְרוֹעֶה וַאֲפִלּוּ נְתָנָהּ לוֹ בְּיוֹם טוֹב הֲרֵי הִיא כְּרַגְלֵי הָרוֹעֶה. מְסָרָהּ לִשְׁנֵי רוֹעִים הֲרֵי הִיא כְּרַגְלֵי בְּעָלֶיהָ מִפְּנֵי שֶׁלֹּא קָנָה אֶחָד מֵהֶן:

יב מִי שֶׁזִּמֵּן אֶצְלוֹ אוֹרְחִים בְּיוֹם טוֹב לֹא יוֹלִיכוּ בְּיָדָם מָנוֹת לְמָקוֹם שֶׁאֵין בַּעַל הַסְּעֻדָּה יָכוֹל לֵילֵךְ בּוֹ. שֶׁכָּל הַסְּעֻדָּה כְּרַגְלֵי בַּעַל הַסְּעֻדָּה לֹא כְּרַגְלֵי הָאוֹרְחִין. אֶלָּא אִם כֵּן זָכָה לָהֶן אַחֵר בְּמָנוֹת אֵלּוּ מֵעֶרֶב יוֹם טוֹב:

יג וְכֵן מִי שֶׁהָיוּ פֵּרוֹתָיו מֻפְקָדִין בְּעִיר אַחֶרֶת וְעֵרְבוּ בְּנֵי אוֹתָהּ הָעִיר לָבֹא אֶצְלוֹ לֹא יָבִיאוּ לוֹ מִפֵּרוֹתָיו שֶׁפֵּרוֹתָיו כְּמוֹהוּ אַף עַל פִּי שֶׁהֵן בְּיַד אֵלּוּ שֶׁעֵרְבוּ. בַּמֶּה דְּבָרִים אֲמוּרִים בְּשֶׁיִּחֵד לָהֶן קֶרֶן זָוִית אֲבָל אִם לֹא יִחֵד לָהֶן הֲרֵי הֵן כְּרַגְלֵי זֶה שֶׁהֵן מֻפְקָדִין אֶצְלוֹ:

יד בּוֹר שֶׁל יָחִיד כְּרַגְלֵי בְּעָלָיו. וְשֶׁל אוֹתָהּ הָעִיר כְּרַגְלֵי אַנְשֵׁי אוֹתָהּ הָעִיר. וְשֶׁל עוֹלֵי בָבֶל שֶׁהֵן מְסוּרִין לַכֹּל כְּרַגְלֵי הַמְמַלֵּא מֵהֶן שֶׁכָּל מִי שֶׁמִּלֵּא מֵהֶן מוֹלִיכָן לְמָקוֹם שֶׁהוּא מְהַלֵּךְ. נְהָרוֹת הַמּוֹשְׁכִין וּמַעֲיָנוֹת הַנּוֹבְעִין כְּרַגְלֵי כָּל אָדָם וְאִם הָיוּ בָּאִין מִחוּץ לַתְּחוּם לְתוֹךְ הַתְּחוּם מְמַלְּאִין מֵהֶן בְּשַׁבָּת וְאֵין צָרִיךְ לוֹמַר בְּיוֹם טוֹב:

טו שׁוֹר שֶׁל רוֹעֶה כְּרַגְלֵי אַנְשֵׁי אוֹתָהּ הָעִיר. וְשׁוֹר שֶׁל פָּטָם כְּרַגְלֵי מִי שֶׁלְּקָחוֹ לְשָׁחְטוֹ בְּיוֹם טוֹב. מִפְּנֵי שֶׁדַּעַת בְּעָלָיו לְמָכְרוֹ לַאֲנָשִׁים אֲחֵרִים חוּץ מֵאַנְשֵׁי אוֹתָהּ הָעִיר מִפְּנֵי שֶׁהוּא מְפֻשָּׁם וְהַכֹּל שׁוֹמְעִין שָׁמְעוּ וּבָאִין לְקָנוֹתוֹ. וְכֵן אִם שְׁחָטוֹ בְּעָלָיו בְּיוֹם טוֹב וּמָכַר בְּשָׂרוֹ. כָּל אֶחָד וְאֶחָד מִן הַלּוֹקְחִים מוֹלִיךְ מְנָתוֹ לְמָקוֹם שֶׁהוּא הוֹלֵךְ מִפְּנֵי שֶׁדַּעַת בְּעָלָיו מֵעֶרֶב יוֹם טוֹב כָּךְ הוּא שֶׁיִּקְחוּ מִמֶּנּוּ אַנְשֵׁי עֲיָרוֹת אֲחֵרוֹת וְנִמְצָא שׁוֹר זֶה כְּבוֹר שֶׁל עוֹלֵי בָבֶל שֶׁהוּא מָסוּר לַכֹּל:

טז הַגַּחֶלֶת כְּרַגְלֵי בְּעָלֶיהָ לֹא כְּרַגְלֵי שׁוֹאֲלָהּ וְהַשַּׁלְהֶבֶת כְּרַגְלֵי מִי שֶׁהִיא בְּיָדוֹ. לְפִיכָךְ הַמַּדְלִיק נֵר אוֹ עֵץ מֻחֲבָרוֹ מוֹלִיכוֹ לְכָל מָקוֹם שֶׁהוּא הוֹלֵךְ:

יז הַשּׁוֹאֵל כְּלֵי מֵעֶרֶב יוֹם טוֹב אַף עַל פִּי שֶׁלֹּא נָתְנוּ לוֹ אֶלָּא בְּיוֹם טוֹב הֲרֵי הוּא כְּרַגְלֵי הַשּׁוֹאֵל. שְׁאָלוֹ מִמֶּנּוּ בְּיוֹם טוֹב אַף עַל פִּי שֶׁדַּרְכּוֹ תָּמִיד לִשְׁאֹל מִמֶּנּוּ כְּלִי זֶה בְּכָל יוֹם טוֹב הֲרֵי הוּא כְּרַגְלֵי הַמַּשְׁאִיל:

יח שְׁנַיִם שֶׁשָּׁאֲלוּ חָלוּק אֶחָד הָאֶחָד שָׁאַל מִמֶּנּוּ שֶׁיִּתְּנוּ לוֹ שַׁחֲרִית וְהַשֵּׁנִי שָׁאַל מִמֶּנּוּ שֶׁיִּתְּנוּ לוֹ עַרְבִית הֲרֵי כְּלִי זֶה כְּרַגְלֵי שְׁנֵי הַשּׁוֹאֲלִים וְאֵינָם מוֹלִיכִים אוֹתוֹ אֶלָּא בְּמָקוֹם שֶׁשְּׁנֵיהֶם יְכוֹלִין לְהַלֵּךְ בּוֹ:

יט כֵּיצַד. הֲרֵי שֶׁעֵרֶב רֹאשׁוֹן בְּרִחוּק אֶלֶף אַמָּה מִמְּקוֹם הֶחָלוּק לְמִזְרָח וְעֵרֶב הַשֵּׁנִי בְּרִחוּק חֲמֵשׁ מֵאוֹת אַמָּה מִמְּקוֹם הֶחָלוּק לַמַּעֲרָב. כְּשֶׁלּוֹקֵחַ רִאשׁוֹן הֶחָלוּק אֵינוֹ מוֹלִיכוֹ לַמִּזְרָח אֶלָּא עַד אֶלֶף אַמָּה וַחֲמֵשׁ מֵאוֹת אַמָּה מִמְּקוֹם הֶחָלוּק שֶׁהוּא סוֹף הַתְּחוּם שֶׁיָּכוֹל זֶה שֶׁעֵרֵב בַּמַּעֲרָב לְהַלֵּךְ בּוֹ. וּכְשֶׁיִּקַּח הַשֵּׁנִי כְּלִי זֶה אֵינוֹ מוֹלִיכוֹ בַּמַּעֲרָב אֶלָּא עַד אֶלֶף אַמָּה מִמְּקוֹם הַכְּלִי שֶׁהוּא סוֹף הַתְּחוּם שֶׁיָּכוֹל זֶה שֶׁעֵרֵב בַּמִּזְרָח לְהַלֵּךְ בּוֹ. לְפִיכָךְ אִם עֵרֵב זֶה בְּרִחוּק אַלְפַּיִם אַמָּה מִן הֶחָלוּק לַמִּזְרָח וְזֶה בְּרִחוּק אַלְפַּיִם אַמָּה לַמַּעֲרָב הֲרֵי אֵלּוּ לֹא יְזִיזוּהוּ מִמְּקוֹמוֹ:

כ וְכֵן הָאִשָּׁה שֶׁשָּׁאֲלָה מֻחֲבָרְתָּהּ מַיִם אוֹ מֶלַח וְלָשָׁה בָּהֶן עִסָּתָהּ אוֹ בִּשְּׁלָה בָּהֶן תַּבְשִׁיל הֲרֵי הָעִסָּה אוֹ הַתַּבְשִׁיל כְּרַגְלֵי שְׁתֵּיהֶן. וְכֵן שְׁנַיִם שֶׁלָּקְחוּ בְּהֵמָה בְּשֻׁתָּפוּת וְשָׁחֲטוּ בְּיוֹם טוֹב אַף עַל פִּי שֶׁלָּקַח כָּל אֶחָד מִנְתּוֹ הֲרֵי כָּל הַבָּשָׂר כְּרַגְלֵי שְׁנֵיהֶן. אֲבָל אִם לָקְחוּ חֲבִית בְּשֻׁתָּפוּת וְחָלְקוּ אוֹתָהּ בְּיוֹם טוֹב הֲרֵי חֶלְקוֹ שֶׁל כָּל אֶחָד כְּרַגְלָיו. הוֹאִיל וּתְחוּמִין מִדִּבְרֵי סוֹפְרִים יֵשׁ בְּרֵרָה בָּהֶן וְנִחְשָׁב כְּאִלּוּ חֶלֶק שֶׁהִגִּיעַ לָזֶה הָיָה בָּרוּר לוֹ וּמֻבְדָּל בֶּחָבִית מֵעֶרֶב יוֹם טוֹב וּכְאִלּוּ לֹא הָיָה מֵעֶרֶב. וְאֵין אַתָּה יָכוֹל לוֹמַר כֵּן בִּבְהֵמָה שֶׁחֵלֶק זֶה שֶׁהִגִּיעוֹ אֲפִלּוּ נִחְשָׁב אוֹתוֹ שֶׁהָיָה מֻבְדָּל בִּבְהֵמָה מֵעֶרֶב יוֹם טוֹב וּכְאִלּוּ הָיָה בָּרוּר הֲרֵי יָנַק מֵחֶלְקוֹ שֶׁל חֲבֵרוֹ כְּשֶׁהָיְתָה הַבְּהֵמָה קַיֶּמֶת שֶׁכָּל אֵיבָרֶיהָ יוֹנְקִין זֶה מִזֶּה וְנִמְצָא כָּל אֵיבָר וְאֵיבָר מֵעֶרֶב מֻחְלָקוֹ וְחֵלֶק חֲבֵרוֹ. לְפִיכָךְ הֵן כְּרַגְלֵי שְׁנֵיהֶן:

פרק ו

א יוֹם טוֹב שֶׁחָל לִהְיוֹת עֶרֶב שַׁבָּת אֵין אוֹפִין וּמְבַשְּׁלִין בְּיוֹם טוֹב מַה שֶּׁהוּא אוֹכֵל לְמָחָר בְּשַׁבָּת. וְאִסּוּר זֶה מִדִּבְרֵי סוֹפְרִים כְּדֵי שֶׁלֹּא יָבֹא לְבַשֵּׁל מִיּוֹם טוֹב לְחל. שֶׁקַּל וָחוֹמֶר הוּא לְשַׁבָּת אֵינוֹ מְבַשֵּׁל כָּל שֶׁכֵּן לְחל. לְפִיכָךְ אִם עָשָׂה תַּבְשִׁיל מֵעֶרֶב יוֹם טוֹב שֶׁיִּהְיֶה סוֹמֵךְ עָלָיו וּמְבַשֵּׁל וְאוֹפֶה בְּיוֹם טוֹב לְשַׁבָּת הֲרֵי זֶה מֻתָּר. וְתַבְשִׁיל שֶׁסּוֹמֵךְ עָלָיו הוּא הַנִּקְרָא עֵרוּבֵי תַּבְשִׁילִין:

ב וְלָמָּה נִקְרָא שְׁמוֹ עֵרוּב. שֶׁכְּשֵׁם שֶׁהָעֵרוּב שֶׁעוֹשִׂין בַּחֲצֵרוֹת וּמְבוֹאוֹת מֵעֶרֶב שַׁבָּת מְשׁוּם הֶכֵּר כְּדֵי שֶׁלֹּא יַעֲלֶה עַל דַּעְתָּם שֶׁמֻּתָּר לְהוֹצִיא מֵרְשׁוּת לִרְשׁוּת בְּשַׁבָּת. כָּךְ זֶה הַתַּבְשִׁיל מְשׁוּם הֶכֵּר וְזִכָּרוֹן כְּדֵי שֶׁלֹּא יְדַמּוּ וְיַחְשְׁבוּ שֶׁמֻּתָּר לֶאֱפוֹת בְּיוֹם טוֹב מַה שֶּׁאֵינוֹ נֶאֱכָל בּוֹ בַּיּוֹם. וּלְפִיכָךְ נִקְרָא תַּבְשִׁיל זֶה עֵרוּבֵי תַּבְשִׁילִין:

ג עֵרוּבֵי תַּבְשִׁילִין שִׁעוּרוֹ אֵין פָּחוֹת מִכְּזַיִת בֵּין לְאֶחָד בֵּין לַאֲלָפִים. וְאֵין עוֹשִׂין עֵרוּב זֶה לֹא בְּפַת וְלֹא בִּרְיפוֹת וְכַיּוֹצֵא בָּהֶן אֶלָּא בְּתַבְשִׁיל שֶׁהוּא פַּרְפֶּרֶת כְּגוֹן בָּשָׂר וְדָגִים וּבֵיצִים וְכַיּוֹצֵא בָּהֶן. וַאֲפִלּוּ עֲדָשִׁים שֶׁבְּשׁוּלֵי קְדֵרָה וַאֲפִלּוּ שַׁמְנוּנִית שֶׁעַל גַּבֵּי הַסַּכִּין שֶׁחוֹתְכִין בָּהּ הַצָּלִי גּוֹרְדוֹ אִם יֵשׁ בּוֹ כְּזַיִת סוֹמֵךְ עָלָיו מִשּׁוּם עֵרוּבֵי תַּבְשִׁילִין:

ד תַּבְשִׁיל שֶׁאָמְרוּ לְעָנְיַן עֵרוּב זֶה אֲפִלּוּ צָלִי אֲפִלּוּ שָׁלוּק אֲפִלּוּ כָּבוּשׁ אוֹ מְעֻשָּׁן אֲפִלּוּ דָּגִים קְטַנִּים שֶׁהֲדִיחָן בְּמַיִם חַמִּין וְהֲדָחָתָן הִיא בִּשּׁוּלָן לַאֲכִילָה הֲרֵי זֶה סוֹמֵךְ עֲלֵיהֶן:

ה וְצָרִיךְ שֶׁיִּהְיֶה עֵרוּב זֶה מָצוּי עַד שֶׁיֹּאפָה כָּל מַה שֶּׁהוּא צָרִיךְ לֶאֱפוֹת וּלְבַשֵּׁל כָּל שֶׁהוּא צָרִיךְ לְבַשֵּׁל. וְיֶחֱם חַמִּין כָּל שֶׁהוּא צָרִיךְ. וְאִם נֶאֱכַל הָעֵרוּב אוֹ אָבַד אוֹ נִשְׂרַף קֹדֶם שֶׁיְּבַשֵּׁל אוֹ יֹאפֶה הֲרֵי זֶה אָסוּר לֶאֱפוֹת וּלְבַשֵּׁל אוֹ לְהָחֵם אֶלָּא מַה שֶּׁהוּא אוֹכֵל בְּיוֹם טוֹב בִּלְבַד. הִתְחִיל בְּעִסָּתוֹ אוֹ בְּתַבְשִׁילוֹ וְנֶאֱכַל הָעֵרוּב אוֹ אָבַד הֲרֵי זֶה גּוֹמֵר:

ו הַמְּנִיַּת עֵרוּבֵי תַּבְשִׁילִין כְּדֵי שֶׁיִּסְמֹךְ עֲלֵיהֶם הוּא וַאֲחֵרִים צָרִיךְ לְזַכּוֹת לָהֶן כְּדֶרֶךְ שֶׁמְּזַכֶּה בְּעֵרוּבֵי שַׁבָּת. וְכָל שֶׁזּוֹכֶה בְּעֵרוּבֵי שַׁבָּת זוֹכֶה בְּעֵרוּבֵי תַּבְשִׁילִין. וְכָל שֶׁאֵינוֹ זוֹכֶה בְּאוֹתוֹ עֵרוּב אֵינוֹ זוֹכֶה בָּזֶה:

ז וְאֵינוֹ צָרִיךְ לְהוֹדִיעַ לְאֵלּוּ שֶׁזִּכָּה לָהֶן מֵעֶרֶב יוֹם טוֹב. אֲבָל הֵן צְרִיכִין לְיַדֵּעַ שֶׁכְּבָר זִכָּה לָהֶן אַחֵר וְעֵרֶב לָהֶן וְאַחַר כָּךְ יִסְמְכוּ עָלָיו וִיבַשְּׁלוּ וְיֹאפוּ. אַף עַל פִּי שֶׁלֹּא יָדְעוּ אֶלָּא בְּיוֹם טוֹב הֲרֵי אֵלּוּ מֻתָּרִין. וְיֵשׁ לוֹ לְאָדָם לְעָרֵב עַל כָּל הָעִיר וְעַל כָּל הַקָּרוֹב אֵלָיו בְּתוֹךְ הַתְּחוּם וּלְמָחָר מַכְרִיז וְאוֹמֵר כָּל מִי שֶׁלֹּא הִנִּיחַ עֵרוּבֵי תַּבְשִׁילִין יִסְמֹךְ עַל עֵרוּבִי:

ח הַמַּנִּיחַ עֵרוּבֵי תַּבְשִׁילִין חַיָּב לְבָרֵךְ. בָּרוּךְ אַתָּה ה׳ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצִוָּנוּ עַל מִצְוַת עֵרוּב. וְאוֹמֵר בְּעֵרוּב זֶה יֵהָא לִי לֶאֱפוֹת וּלְבַשֵּׁל מִיּוֹם טוֹב שֶׁלְּמָחָר לְשַׁבָּת. וְאִם זָכָה בּוֹ לַאֲחֵרִים יֹאמַר לִי וְלִפְלוֹנִי וְלִפְלוֹנִי אוֹ לְאַנְשֵׁי הָעִיר כֻּלָּם לֶאֱפוֹת וּלְבַשֵּׁל מִיּוֹם טוֹב לְשַׁבָּת:

ט מִי שֶׁלֹּא הִנִּיחַ עֵרוּבֵי תַּבְשִׁילִין וְלֹא הִנִּיחוּ לוֹ אֲחֵרִים. כֵּשֵׁם שֶׁאָסוּר לוֹ לְבַשֵּׁל וְלֶאֱפוֹת כָּךְ קֻמְחוֹ וּמַאֲכָלוֹ אָסוּר. וְאָסוּר לְאַחֵר שֶׁהִנִּיחַ לְעַצְמוֹ לְבַשֵּׁל וְלֶאֱפוֹת לָזֶה שֶׁלֹּא הִנִּיחַ עַד שֶׁיִּקְנֶה לוֹ שֶׁנִּמְצָא זֶה מְבַשֵּׁל וְאוֹפֶה שֶׁלּוֹ שֶׁהֲרֵי קָנָהוּ. וְאִם רָצָה יִתֵּן אַחַר כָּךְ לָזֶה שֶׁלֹּא הִנִּיחַ בְּמַתָּנָה:

י מִי שֶׁלֹּא הִנִּיחַ עֵרוּבֵי תַּבְשִׁילִין וּבִשֵּׁל וְאָפָה לֶאֱכֹל בַּיּוֹם וְהוֹתִיר אוֹ שֶׁזִּמֵּן אוֹרְחִים וְלֹא בָּאוּ הֲרֵי זֶה אוֹכֵל הַמּוֹתָר לְמָחָר. וְאִם הֶעֱרִים הֲרֵי זֶה אָסוּר לֶאֱכֹלוֹ. עָבַר וְאָפָה וּבִשֵּׁל לְשַׁבָּת אֵין אוֹסְרִין עָלָיו. וְלָמָּה הֶחְמִירוּ וְאָסְרוּ עַל הַמַּעֲרִים וְלֹא אָסְרוּ עַל הַמַּזִּיד שֶׁאִם תַּתִּיר לַמַּעֲרִים נִמְצְאוּ הַכֹּל מַעֲרִימִין וְיִשְׁתַּקַּע שֵׁם עֵרוּבֵי תַּבְשִׁילִין. אֲבָל הַמַּזִּיד אֵינוֹ מָצוּי וְאִם עָבַר הַיּוֹם לֹא יַעֲבֹר פַּעַם אַחֶרֶת:

יא שְׁנֵי יָמִים טוֹבִים שֶׁחָלוּ לִהְיוֹת בַּחֲמִישִׁי וְעֶרֶב שַׁבָּת עוֹשֶׂה עֵרוּבֵי תַּבְשִׁילִין מִיּוֹם רְבִיעִי שֶׁהוּא עֶרֶב יוֹם טוֹב. שָׁכַח וְלֹא הִנִּיחַ מַנִּיחוֹ בָּרִאשׁוֹן וּמַתְנֶה. כֵּיצַד. מַנִּיחַ עֵרוּבֵי תַּבְשִׁילִין בְּיוֹם חֲמִישִׁי וְאוֹמֵר אִם הַיּוֹם יוֹם טוֹב וּלְמָחָר חֹל לְמָחָר אֲבַשֵּׁל וְאוֹפֶה לְשַׁבָּת וְאֵינִי צָרִיךְ כְּלוּם וְאִם הַיּוֹם חֹל וּלְמָחָר יוֹם טוֹב בָּעֵרוּב זֶה יֵהָא לִי לֶאֱפוֹת וּלְבַשֵּׁל לְמָחָר מִיּוֹם טוֹב לְשַׁבָּת:

יב כֵּיוֹצֵא בּוֹ הָיוּ לְפָנָיו שְׁתֵּי כַּלְכָּלוֹת שֶׁל טֶבֶל בְּיוֹם טוֹב רִאשׁוֹן אוֹמֵר אִם הַיּוֹם חֹל תִּהְיֶה זוֹ תְּרוּמָה עַל זוֹ וְאִם הַיּוֹם קֹדֶשׁ אֵין בִּדְבָרַי כְּלוּם. וְקוֹרֵא עָלֶיהָ שֵׁם וּמַנִּיחָהּ. וּלְמָחָר בַּשֵּׁנִי חוֹזֵר וְאוֹמֵר אִם הַיּוֹם קֹדֶשׁ אֵין בִּדְבָרַי כְּלוּם וְאִם הַיּוֹם חֹל תִּהְיֶה זוֹ תְּרוּמָה עַל זוֹ וְקוֹרֵא עָלֶיהָ שֵׁם וּמַנִּיחָהּ כְּדֶרֶךְ שֶׁקָּרָא עָלֶיהָ בָּרִאשׁוֹן. וּמַנִּיחַ אֶת זוֹ שֶׁקָּרָא עָלֶיהָ שֵׁם תְּרוּמָה וְאוֹכֵל אֶת הַשֵּׁנִיָּה:

יג בַּמֶּה דְּבָרִים אֲמוּרִים בִּשְׁנֵי יָמִים טוֹבִים שֶׁל גָּלְיוֹת אֲבָל בִּשְׁנֵי יָמִים טוֹבִים שֶׁל רֹאשׁ הַשָּׁנָה אִם שָׁכַח וְלֹא הִנִּיחַ בְּיוֹם רְבִיעִי שׁוּב אֵינוֹ מַנִּיחַ אֶלָּא סוֹמֵךְ עַל אֲחֵרִים אִם עֵרְבוּ עָלָיו אוֹ מַקְנֶה קִמְחוֹ לְמִי שֶׁעֵרֵב אוֹ יִהְיֶה אָסוּר לֶאֱפוֹת וּלְבַשֵּׁל לְשַׁבָּת. וְכֵן אִם שָׁכַח וְלֹא הִפְרִישׁ תְּרוּמָה מִיּוֹם רְבִיעִי שׁוּב אֵינוֹ מַפְרִישׁ עַד

מוֹצָאֵי שַׁבָּת׃

יד כָּל הַדְּבָרִים הָאֵלּוּ שֶׁאָמַרְנוּ הָיוּ בִּזְמַן שֶׁהָיוּ בֵּית דִּין שֶׁל אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל מְקֻדָּשִׁין עַל פִּי הָרְאָיָה וְהָיוּ בְּנֵי הַגָּלְיוֹת עוֹשִׂין שְׁנֵי יָמִים כְּדֵי לְהִסְתַּלֵּק מִן הַסָּפֵק לְפִי שֶׁלֹּא הָיוּ יוֹדְעִין יוֹם שֶׁקִּדְּשׁוּ בְּנֵי אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל. אֲבָל הַיּוֹם שֶׁבְּנֵי אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל סוֹמְכִין עַל הַחֶשְׁבּוֹן וּמְקֻדָּשִׁין עָלָיו אֵין יוֹם טוֹב שֵׁנִי לְהִסְתַּלֵּק מִן הַסָּפֵק אֶלָּא מִנְהָג בִּלְבַד׃

טו וּלְפִיכָךְ אֲנִי אוֹמֵר שֶׁאֵין מְעָרֵב אָדָם וּמַתְנֶה בַּזְּמַן הַזֶּה לֹא עֵרוּבֵי תַּבְשִׁילִין וְלֹא עֵרוּבֵי חֲצֵרוֹת וְלֹא שִׁתּוּפֵי מְבוֹאוֹת וְאֵינוֹ מְעַשֵּׂר הַטֶּבֶל עַל תְּנַאי אֶלָּא הַכֹּל מֵעֶרֶב יוֹם טוֹב בִּלְבַד׃

טז כְּשֵׁם שֶׁמִּצְוָה לְכַבֵּד שַׁבָּת וּלְעַנְּגָהּ כָּךְ כָּל יָמִים טוֹבִים שֶׁנֶּאֱמַר (ישעיה נח יג) "לִקְדוֹשׁ ה' מְכֻבָּד" וְכָל יָמִים טוֹבִים נֶאֱמַר בָּהֶן (ויקרא כג ז) "מִקְרָא קֹדֶשׁ". וּכְבָר בֵּאַרְנוּ הַכִּבּוּד וְהָעִנּוּג בְּהִלְכוֹת שַׁבָּת. וְכֵן רָאוּי לְאָדָם שֶׁלֹּא יִסְעֹד בְּעַרְבֵי יָמִים טוֹבִים מִן הַמִּנְחָה וּלְמַעְלָה כְּעֶרֶב שַׁבָּת שֶׁדָּבָר זֶה בִּכְלַל הַכָּבוֹד. וְכָל הַמְבַזֶּה אֶת הַמּוֹעֲדוֹת כְּאִלּוּ נִטְפָּל לַעֲבוֹדַת כּוֹכָבִים׃

יז שִׁבְעַת יְמֵי הַפֶּסַח וּשְׁמוֹנַת יְמֵי הֶחָג עִם שְׁאָר יָמִים טוֹבִים כֻּלָּם אֲסוּרִים בְּהֶסְפֵּד וְתַעֲנִית. וְחַיָּב אָדָם לִהְיוֹת בָּהֶן שָׂמֵחַ וְטוֹב לֵב הוּא וּבָנָיו וְאִשְׁתּוֹ וּבְנֵי בֵיתוֹ וְכָל הַנִּלְוִים עָלָיו שֶׁנֶּאֱמַר (דברים טז יד) "וְשָׂמַחְתָּ בְּחַגֶּךָ" וְגוֹ'. אַף עַל פִּי שֶׁהַשִּׂמְחָה הָאֲמוּרָה כָּאן הִיא קָרְבַּן שְׁלָמִים כְּמוֹ שֶׁאָנוּ מְבָאֲרִין בְּהִלְכוֹת חֲגִיגָה יֵשׁ בִּכְלַל אוֹתָהּ שִׂמְחָה לִשְׂמֹחַ הוּא וּבָנָיו וּבְנֵי בֵיתוֹ כָּל אֶחָד כָּרָאוּי לוֹ׃

יח כֵּיצַד. הַקָּטַנִּים נוֹתֵן לָהֶם קְלָיוֹת וֶאֱגוֹזִים וּמִגְדָּנוֹת. וְהַנָּשִׁים קוֹנֶה לָהֶן בְּגָדִים וְתַכְשִׁיטִין נָאִים כְּפִי מָמוֹנוֹ. וְהָאֲנָשִׁים אוֹכְלִין בָּשָׂר וְשׁוֹתִין יַיִן שֶׁאֵין שִׂמְחָה אֶלָּא בְּבָשָׂר וְאֵין שִׂמְחָה אֶלָּא בְּיַיִן. וּכְשֶׁהוּא אוֹכֵל וְשׁוֹתֶה חַיָּב לְהַאֲכִיל לַגֵּר לַיָּתוֹם וְלָאַלְמָנָה עִם שְׁאָר הֶעֲנִיִּים הָאֻמְלָלִים. אֲבָל מִי שֶׁנּוֹעֵל דַּלְתוֹת חֲצֵרוֹ וְאוֹכֵל וְשׁוֹתֶה הוּא וּבָנָיו וְאִשְׁתּוֹ וְאֵינוֹ מַאֲכִיל וּמַשְׁקֶה לַעֲנִיִּים וּלְמָרֵי נֶפֶשׁ אֵין זוֹ שִׂמְחַת מִצְוָה אֶלָּא שִׂמְחַת כְּרֵסוֹ. וְעַל אֵלּוּ נֶאֱמַר (הושע ט ד) "זִבְחֵיהֶם כְּלֶחֶם אוֹנִים לָהֶם כָּל אֹכְלָיו יִטַּמָּאוּ כִּי לַחְמָם לְנַפְשָׁם". וְשִׂמְחָה כָּזוֹ קָלוֹן הִיא לָהֶם שֶׁנֶּאֱמַר (מלאכי ב ג) "וְזֵרִיתִי פֶּרֶשׁ עַל פְּנֵיכֶם פֶּרֶשׁ חַגֵּיכֶם"׃

יט אַף עַל פִּי שֶׁאֲכִילָה וּשְׁתִיָּה בַּמּוֹעֲדוֹת בִּכְלַל מִצְוַת עֲשֵׂה. לֹא יִהְיֶה אוֹכֵל וְשׁוֹתֶה כָּל הַיּוֹם כֻּלּוֹ. אֶלָּא כָּךְ הִיא הַדַּת. בַּבֹּקֶר מַשְׁכִּימִין כָּל הָעָם לְבָתֵּי כְּנֵסִיּוֹת וּלְבָתֵּי מִדְרָשׁוֹת וּמִתְפַּלְּלִין וְקוֹרִין בַּתּוֹרָה בְּעִנְיַן הַיּוֹם וְחוֹזְרִין לְבָתֵּיהֶם וְאוֹכְלִין. וְהוֹלְכִין לְבָתֵּי מִדְרָשׁוֹת קוֹרִין וְשׁוֹנִין עַד חֲצִי הַיּוֹם. וְאַחַר חֲצוֹת הַיּוֹם מִתְפַּלְּלִין תְּפִלַּת הַמִּנְחָה וְחוֹזְרִין לְבָתֵּיהֶן לֶאֱכֹל וְלִשְׁתּוֹת שְׁאָר הַיּוֹם עַד הַלַּיְלָה׃

כ כְּשֶׁאָדָם אוֹכֵל וְשׁוֹתֶה וְשָׂמֵחַ בָּרֶגֶל לֹא יִמְשֹׁךְ בְּיַיִן וּבִשְׂחוֹק וְקַלּוּת רֹאשׁ וְיֹאמַר שֶׁכָּל מִי שֶׁיּוֹסִיף בָּזֶה יַרְבֶּה בְּמִצְוֹת שִׂמְחָה. שֶׁהַשִּׂכְרוּת וְהַשְּׂחוֹק הָרַבָּה וְקַלּוּת רֹאשׁ אֵינָהּ שִׂמְחָה אֶלָּא הוֹלְלוּת וְסִכְלוּת וְלֹא נִצְטַוֵּינוּ עַל הַהוֹלְלוּת וְהַסִּכְלוּת אֶלָּא עַל הַשִּׂמְחָה שֶׁיֵּשׁ בָּהּ עֲבוֹדַת יוֹצֵר הַכֹּל שֶׁנֶּאֱמַר (דברים כח מז) "תַּחַת אֲשֶׁר לֹא עָבַדְתָּ אֶת ה' אֱלֹהֶיךָ בְּשִׂמְחָה וּבְטוּב לֵבָב מֵרֹב כֹּל". הָא לָמַדְתָּ שֶׁהָעֲבוֹדָה בְּשִׂמְחָה. וְאִי אֶפְשָׁר לַעֲבֹד אֶת הַשֵּׁם לֹא מִתּוֹךְ שְׂחוֹק וְלֹא מִתּוֹךְ קַלּוּת רֹאשׁ וְלֹא מִתּוֹךְ שִׂכְרוּת׃

כא חַיָּבִין בֵּית דִּין לְהַעֲמִיד שׁוֹטְרִים בָּרְגָלִים שֶׁיִּהְיוּ מְסַבְּבִין וּמְחַפְּשִׂין בַּגַּגּוֹת וּבַפַּרְדֵּסִים וְעַל הַנְּהָרוֹת כְּדֵי שֶׁלֹּא יִתְקַבְּצוּ לֶאֱכֹל וְלִשְׁתּוֹת שָׁם אֲנָשִׁים וְנָשִׁים וְיָבוֹאוּ לִידֵי עֲבֵרָה. וְכֵן יַזְהִירוּ בְּדָבָר זֶה לְכָל הָעָם כְּדֵי שֶׁלֹּא יִתְעָרְבוּ אֲנָשִׁים וְנָשִׁים בְּבָתֵּיהֶם לְשִׂמְחָה. וְלֹא יִמָּשְׁכוּ בַּיַּיִן שֶׁמָּא יָבוֹאוּ לִידֵי עֲבֵרָה׃

כב יָמִים שֶׁבֵּין רֹאשׁוֹן וּשְׁבִיעִי שֶׁל פֶּסַח וְרֹאשׁוֹן וּשְׁמִינִי שֶׁל חַג הַסֻּכּוֹת וְהֵן בַּגּוֹלָה אַרְבָּעָה בְּתוֹךְ הַפֶּסַח וַחֲמִשָּׁה בְּתוֹךְ הֶחָג הֵם הַנִּקְרָאִין חֹלוֹ שֶׁל מוֹעֵד וְנִקְרָאִין מוֹעֵד. וְאַף עַל פִּי שֶׁהֵם חַיָּבִין בְּשִׂמְחָה וַאֲסוּרִין בְּהֶסְפֵּד וְתַעֲנִית מַתָּר לִסְפֹּד בָּהֶן תַּלְמִיד חָכָם בְּפָנָיו. אֲבָל לְאַחַר שֶׁיְּקֻבַּר אָסוּר לִסְפֹּד בָּהֶן. וְאֵין צָרִיךְ לוֹמַר בְּרָאשֵׁי חֳדָשִׁים בַּחֲנֻכָּה וּבְפוּרִים שֶׁסּוֹפְדִין בָּהֶן תַּלְמִידֵי חֲכָמִים בְּפָנָיו אַף עַל פִּי שֶׁיָּמִים אֵלּוּ אֲסוּרִין בְּהֶסְפֵּד וְתַעֲנִית. אֲבָל לְאַחַר הַקְּבוּרָה אָסוּר לִסְפֹּד בָּהֶן׃

כג אֵין מַנִּיחִין מֵת בָּרְחוֹב בְּמוֹעֵד שֶׁלֹּא לְהַרְגִּיל אֶת הַהֶסְפֵּד אֶלָּא מְבִיתוֹ לְקִבְרוֹ. וְאֵין מִתְאַבְּלִין בְּמוֹעֵד. וְכֵן אֵין קוֹרְעִין וְלֹא מַבְרִין וְלֹא חוֹלְצִין הַכָּתוּב בְּמוֹעֵד עַל הַמֵּת אֶלָּא קְרוֹבָיו שֶׁהֵן חַיָּבִין לְהִתְאַבֵּל עָלָיו. וְאִם הָיָה חָכָם אוֹ אָדָם כָּשֵׁר אוֹ שֶׁהָיָה עוֹמֵד עָלָיו בְּשָׁעַת נְטִילַת נְשָׁמָה הֲרֵי זֶה קוֹרֵעַ עָלָיו בְּמוֹעֵד אַף עַל פִּי שֶׁאֵינוֹ קְרוֹבוֹ. וְאֵין קוֹרְעִין בְּיוֹם טוֹב שֵׁנִי כְּלָל וַאֲפִלּוּ קְרוֹבָיו שֶׁל מֵת׃

כד נָשִׁים בְּמוֹעֵד בְּפָנֵי הַמֵּת מְעַנּוֹת אֲבָל לֹא מְטַפְּחוֹת וְלֹא מְקוֹנְנוֹת. נִקְבַּר הַמֵּת אֵינָן מְעַנּוֹת. בְּרָאשֵׁי חֳדָשִׁים וַחֲנֻכָּה וּפוּרִים בְּפָנֵי הַמֵּת מְעַנּוֹת וּמְטַפְּחוֹת אֲבָל לֹא מְקוֹנְנוֹת. אֵי זֶהוּ עִנּוּי שֶׁכֻּלָּן עוֹנוֹת כְּאַחַת. קִינָה אַחַת אוֹמֶרֶת וְכֻלָּן עוֹנוֹת. וְאָסוּר לְאָדָם שֶׁיְּעוֹרֵר עַל מֵתוֹ קֹדֶם לֶרֶגֶל שְׁלֹשִׁים יוֹם כְּדֵי שֶׁלֹּא יָבֹא הֶרֶגֶל וְהוּא נֶעֱצָב וְלִבּוֹ דּוֹאֵג וְכוֹאֵב מִזִּכָּרוֹן הַצַּעַר אֶלָּא יָסִיר הַדְּאָגָה מִלִּבּוֹ וְיִכָּוֵן דַּעְתּוֹ לְשִׂמְחָה׃

פרק ז

א חֲלוֹ שֶׁל מוֹעֵד אַף עַל פִּי שֶׁלֹּא נֶאֱמַר בּוֹ (ויקרא כג כד) (ויקרא כג לט) "שַׁבָּתוֹן" הוֹאִיל וְנִקְרָא (ויקרא כג ז) "מִקְרָא קֹדֶשׁ" וַהֲרֵי הוּא זְמַן חֲגִיגָה בַּמִּקְדָּשׁ אָסוּר בַּעֲשִׂיַּת מְלָאכָה כְּדֵי שֶׁלֹּא יִהְיֶה כִּשְׁאָר יְמֵי הַחל שֶׁאֵין בָּהֶן קְדֻשָּׁה כְּלָל. וְהָעוֹשֶׂה בּוֹ מְלָאכָה הָאֲסוּרָה מַכִּין אוֹתוֹ מַכַּת מַרְדּוּת מִפְּנֵי שֶׁאֲסוּרוֹ מִדִּבְרֵי סוֹפְרִים. וְלֹא כָּל מְלֶאכֶת עֲבוֹדָה אֲסוּרָה בּוֹ כְּיוֹם טוֹב שֶׁפּוֹתֵחַ הָעִנְיָן בַּדְּבָרִים שֶׁנֶּאֶסְרוּ בּוֹ כְּדֵי שֶׁלֹּא יִהְיֶה כְּיוֹם חל לְכָל דָּבָר. לְפִיכָךְ יֵשׁ מְלָאכוֹת אֲסוּרוֹת בּוֹ וְיֵשׁ מְלָאכוֹת מֻתָּרוֹת בּוֹ:

ב וְאֵלּוּ הֵן. כָּל מְלָאכָה שֶׁאִם לֹא יַעֲשֶׂה אוֹתָהּ בַּמּוֹעֵד יִהְיֶה שָׁם הֶפְסֵד הַרְבֵּה עוֹשִׂין אוֹתָהּ. וּבִלְבַד שֶׁלֹּא יִהְיֶה בָּהּ טֹרַח הַרְבֵּה. כֵּיצַד. מַשְׁקִין בֵּית הַשָּׁלְחִין בַּמּוֹעֵד אֲבָל לֹא בֵּית הַמַּשְׁקֶה. שֶׁאִם לֹא יַשְׁקֶה בֵּית הַשָּׁלְחִין וְהִיא הָאָרֶץ הַצְּמֵאָה יִפָּסְדוּ בּוֹ הָאֵילָנוֹת שֶׁבָּהּ. וּכְשֶׁהוּא מַשְׁקֶה אוֹתָהּ לֹא יִדְלֶה וְיַשְׁקֶה מִן הַבְּרֵכָה אוֹ מִמֵּי הַגְּשָׁמִים מִפְּנֵי שֶׁהוּא טֹרַח גָּדוֹל. אֲבָל מַשְׁקֶה הוּא מִן הַמַּעְיָן בֵּין שֶׁהָיָה בֵּין שֶׁיָּצָא לְהַתְחָלָה מַמְשִׁיכוֹ וּמַשְׁקֶה בּוֹ. וְכֵן כָּל כַּיּוֹצֵא בָּזֶה:

ג הוֹפֵךְ אָדָם אֶת זֵיתָיו בַּמּוֹעֵד וְטוֹחֵן אוֹתָן וְדוֹרֵךְ אוֹתָן וּמְמַלֵּא הֶחָבִיּוֹת וְגַף אוֹתָן כְּדַרְכּוֹ שֶׁהוּא עוֹשֶׂה בְּחל. כָּל שֶׁיֵּשׁ בּוֹ הֶפְסֵד אִם לֹא נַעֲשָׂה עוֹשֶׂהוּ כְּדַרְכּוֹ וְאֵינוֹ צָרִיךְ שִׁנּוּי. וְכֵן מַכְנִיס אָדָם פֵּרוֹתָיו מִפְּנֵי הַגַּנָּבִים וּבִלְבַד שֶׁיַּכְנִיסֵם בְּצִנְעָה. וְשׁוֹלֶה פִּשְׁתָּנוֹ מִן הַמִּשְׁרֶה בִּשְׁבִיל שֶׁלֹּא תֹּאבַד. וְכֵן כֶּרֶם שֶׁהִגִּיעַ זְמַנּוֹ לְהִבָּצֵר בַּמּוֹעֵד בּוֹצְרִין אוֹתוֹ:

ד וְאָסוּר לָאָדָם שֶׁיִּתְכַּוֵּן וְיֹאחַר מְלָאכוֹת אֵלּוּ וְכֵיוֹצֵא בָּהֶן וְיַנִּיחֵם כְּדֵי לַעֲשׂוֹתָן בַּמּוֹעֵד מִפְּנֵי שֶׁהוּא פָּנוּי. וְכָל הַמְכַוֵּן מְלַאכְתּוֹ וְהִנִּיחָהּ לַמּוֹעֵד וַעֲשָׂאָהּ בַּמּוֹעֵד בֵּית דִּין מְאַבְּדִין אוֹתָהּ וּמַפְקִירִין אוֹתָהּ לַכֹּל. וְאִם כִּוֵּן מְלַאכְתּוֹ וּמֵת אֵין קוֹנְסִין בְּנוֹ אַחֲרָיו וְאֵין מְאַבְּדִין אוֹתָהּ מִמֶּנּוּ. וְאֵין מוֹנְעִין הַבֵּן מִלַּעֲשׂוֹת אוֹתָהּ מְלָאכָה בַּמּוֹעֵד כְּדֵי שֶׁלֹּא תֹּאבַד:

ה מִי שֶׁצָּרִךְ לִתְפֹּר לוֹ בֶּגֶד אוֹ לִבְנוֹת לוֹ מָקוֹם בַּמּוֹעֵד. אִם הָיָה הֶדְיוֹט וְאֵינוֹ מָהִיר בְּאוֹתָהּ מְלָאכָה חֲרֵי זֶה עוֹשֶׂה אוֹתָהּ כְּדַרְכּוֹ. וְאִם הָיָה אָמָּן מָהִיר חֲרֵי זֶה עוֹשֶׂה אוֹתָהּ מַעֲשֶׂה הֶדְיוֹט. כֵּיצַד. בִּתְפִירָה מַכְלִיב וּבִבְנָיָן מַנִּיחַ אֲבָנִים וְאֵינוֹ טָח בְּטִיט עֲלֵיהֶן וְשָׁף סִדְקֵי הַקַּרְקַע וּמַעֲגִילָהּ בַּיָּד וּבָרֶגֶל כְּעֵין שֶׁמַּעֲגִילִים בְּמַחְלָצַיִם. וְכֵן כָּל כַּיּוֹצֵא בָּזֶה:

ו מִי שֶׁהָיְתָה לוֹ תְּבוּאָה מְחֻבֶּרֶת לַקַּרְקַע וְאֵין לוֹ מַה שֶּׁיֹּאכַל בַּמּוֹעֵד אֶלָּא מִמֶּנָּה אַף עַל פִּי שֶׁאֵין כָּאן הֶפְסֵד אֵין מַצְרִיכִין אוֹתוֹ לְקָנוֹת מַה שֶּׁיֹּאכַל מִן הַשּׁוּק עַד שֶׁיְּקַצֵּר אַחַר הַמּוֹעֵד אֶלָּא קוֹצֵר וּמְעַמֵּר וְדָשׁ וְזוֹרֶה וּבוֹרֵר וְטוֹחֵן מַה שֶּׁהוּא צָרִיךְ. וּבִלְבַד שֶׁלֹּא יָדוּשׁ בְּפָרוֹת. שֶׁכָּל דָּבָר שֶׁאֵין בּוֹ הֶפְסֵד צָרִיךְ לְשַׁנּוֹת. וְכֵן כָּל כַּיּוֹצֵא בָּזֶה:

ז כְּבָשִׂים שֶׁיָּכוֹל לֶאֱכֹל מֵהֶן בַּמּוֹעֵד כּוֹבְשָׁן. וְשֶׁאֵינָן רְאוּיִין אֶלָּא לְאַחַר הַמּוֹעֵד אָסוּר לְכָבְשָׁן. וְצָד אָדָם דָּגִים כָּל שֶׁיָּכוֹל לָצוּד וּמוֹלֵחַ הַכֹּל בַּמּוֹעֵד שֶׁהֲרֵי אֶפְשָׁר שֶׁיֹּאכַל מֵהֶן בַּמּוֹעֵד אִם יִסְחֹט אוֹתָן בְּיָדוֹ פְּעָמִים רַבּוֹת עַד שֶׁיִּתְרַכְּכוּ:

ח מְטִילִין שֵׂכָר בַּמּוֹעֵד לְצֹרֶךְ הַמּוֹעֵד. וְשֶׁלֹּא לְצֹרֶךְ הַמּוֹעֵד אָסוּר. אֶחָד שֵׂכָר תְּמָרִים וְאֶחָד שֵׂכָר שְׂעוֹרִים. אַף עַל פִּי שֶׁיֵּשׁ לוֹ יָיִן מַעֲרִים וְשׁוֹתֶה מִן הֶחָדָשׁ שֶׁאֵין הַעֲרָמָה זוֹ נִכֶּרֶת לָרוֹאֶה. וְכֵן כָּל כַּיּוֹצֵא בָּזֶה:

ט כָּל מְלָאכוֹת שֶׁהֵן לְצֹרֶךְ הַמּוֹעֵד כְּשֶׁעוֹשִׂין אוֹתָן אֲמָנֵיהֶן עוֹשִׂין בְּצִנְעָה. כֵּיצַד. הַצַּיָּדִים וְהַטּוֹחֲנִין וְהַבּוֹצְרִין לְמִכֹּר בַּשּׁוּק הֲרֵי אֵלּוּ עוֹשִׂין בְּצִנְעָה לְצֹרֶךְ הַמּוֹעֵד. וְאִם עָשָׂה לְצֹרֶךְ הַמּוֹעֵד וְהוֹתִיר הֲרֵי זֶה מֻתָּר:

י עוֹשִׂין כָּל צָרְכֵי הָרַבִּים בַּמּוֹעֵד. כֵּיצַד. מְתַקְּנִים קִלְקוֹלֵי הַמַּיִם שֶׁבִּרְשׁוּת הָרַבִּים. וּמְתַקְּנִין אֶת הַדְּרָכִים וְאֶת הָרְחוֹבוֹת. וְחוֹפְרִים לָרַבִּים בּוֹרוֹת שִׂיחִין וּמְעָרוֹת. וְכוֹרִין לָהֶן נְהָרוֹת כְּדֵי שֶׁיִּשְׁתּוּ מֵימֵיהֶן וְכוֹנְסִים מַיִם לְבוֹרוֹת וּמְעָרוֹת שֶׁל רַבִּים וּמְתַקְּנִין אֶת סִדְקֵיהֶן. וּמְסִירִין אֶת הַקּוֹצִין מִן הַדְּרָכִים. וּמוֹדְדִין אֶת הַמִּקְוָאוֹת וְכָל מִקְוֶה שֶׁנִּמְצָא חָסֵר מַרְגִּילִין לוֹ מַיִם וּמַשְׁלִימִין לוֹ שִׁעוּרוֹ:

יא וְיוֹצְאִין שְׁלוּחֵי בֵּית דִּין לְהַפְקִיר אֶת הַכְּלָאִים. וּפוֹדִין אֶת הַשְּׁבוּיִים וְאֶת הָעֲרָכִין וְאֶת הַחֲרָמִים וְאֶת הַהֶקְדֵּשׁוֹת. וּמַשְׁקִין אֶת הַסּוֹטוֹת. וְשׁוֹרְפִין אֶת הַפָּרָה. וְעוֹרְפִין אֶת הָעֶגְלָה. וְרוֹצְעִין עֶבֶד עִבְרִי. וּמְטַהֲרִין אֶת הַמְצֹרָע. וּמְצַיְּנִין עַל הַקְּבָרוֹת שֶׁמִּחוּ גְּשָׁמִים אֶת צִיּוּנָן כְּדֵי שֶׁיִּפָּרְשׁוּ מֵהֶן הַכֹּהֲנִים. שֶׁכָּל אֵלּוּ צָרְכֵי רַבִּים הֵן:

יב וְדָנִים דִּינֵי מָמוֹנוֹת וְדִינֵי מַכּוֹת וְדִינֵי נְפָשׁוֹת בַּמּוֹעֵד. וּמִי שֶׁלֹּא קִבֵּל עָלָיו הַדִּין מְשַׁמְּתִין אוֹתוֹ בַּמּוֹעֵד. וּכְשֶׁם שֶׁדָּנִין בַּמּוֹעֵד כָּךְ כּוֹתְבִין מַעֲשֶׂה בֵּית דִּין וְכָל הַדּוֹמֶה לוֹ. כֵּיצַד. כּוֹתְבִין הַדַּיָּנִין אִגְּרוֹת שׁוּם שֶׁשָּׁמוּ לַבַּעַל חוֹב וְאִגְּרוֹת שֶׁמָּכְרוּ בָּהֶן לְמָזוֹן הָאִשָּׁה וְהַבָּנוֹת. וְשִׁטְרֵי חֲלִיצָה וּמֵאוּנִין. וְכָל הַדּוֹמֶה לָהֶן

מִדְּבָרִים שֶׁצְּרִיכִים הַדַּיָּנִין לְכָתְבָם כְּדֵי שֶׁיִּזְכְּרוּם. כְּגוֹן טַעֲנוֹת בַּעֲלֵי דִינִין אוֹ דְּבָרִים שֶׁקִּבְּלוּ עֲלֵיהֶן כְּגוֹן אִישׁ פְּלוֹנִי נֶאֱמָן עָלַי. אוֹ אִישׁ פְּלוֹנִי יָדוּן לִי. מִי שֶׁצָּרִיךְ לְלִוּוֹת בַּמּוֹעֵד וְלֹא הֶאֱמִינוֹ הַמַּלְוֶה בְּעַל פֶּה הֲרֵי זֶה כּוֹתֵב שְׁטַר חוֹב. וְכֵן כּוֹתְבִין גִּטִּין וְקִדּוּשֵׁי נָשִׁים וְשׁוֹבְרִין וּמַתָּנוֹת. שֶׁכָּל אֵלּוּ כְּצָרְכֵי רַבִּים הֵן:

יג וְאָסוּר לִכְתֹּב בַּמּוֹעֵד אֶפִלּוּ סְפָרִים תְּפִלִּין וּמְזוּזוֹת. וְאֵין מַגִּיהִין אֶפִלּוּ אוֹת אַחַת בְּסֵפֶר הָעֲזָרָה מִפְּנֵי שֶׁזּוֹ מְלָאכָה שֶׁאֵינָהּ לְצֹרֶךְ הַמּוֹעֵד. אֲבָל כּוֹתֵב אָדָם תְּפִלִּין וּמְזוּזָה לְעַצְמוֹ וְטוֹוֶה תְּכֵלֶת לְבִגְדּוֹ. וְאִם אֵין לוֹ מַה יֹּאכַל כּוֹתֵב וּמוֹכֵר לַאֲחֵרִים כְּדֵי פַּרְנָסָתוֹ:

יד וּמֻתָּר לִכְתֹּב אִגְּרוֹת שֶׁל שְׁאֵלַת שָׁלוֹם בַּמּוֹעֵד. וְכוֹתֵב חֶשְׁבּוֹנוֹתָיו וּמְחַשֵּׁב יְצִיאוֹתָיו. שֶׁכְּתִיבוֹת אֵלּוּ אֵין אָדָם נִזְהָר בְּתִקּוּנָן מֵאַד וְנִמְצְאוּ כְּמַעֲשֵׂה הֶדְיוֹט בְּמְלָאכוֹת:

טו עוֹשִׂין כָּל צָרְכֵי הַמֵּת בַּמּוֹעֵד. גּוֹזְזִין שְׂעָרוֹ וּמְכַבְּסִין כְּסוּתוֹ וְעוֹשִׂין לוֹ אָרוֹן. וְאִם לֹא הָיוּ לָהֶם נְסָרִים מְבִיאִין קוֹרוֹת וְנוֹסְרִין מֵהֶם נְסָרִים בְּצִנְעָה בְּתוֹךְ הַבַּיִת. וְאִם הָיָה אָדָם מְפָרְסָם עוֹשִׂין אֶפִלּוּ בַּשּׁוּק. אֲבָל אֵין כּוֹרְתִין עֵץ מִן הַיַּעַר לִנְסֹר מִמֶּנּוּ לוּחוֹת לָאָרוֹן. וְאֵין חוֹצְבִין אֲבָנִים לִבְנוֹת בָּהֶן קֶבֶר:

טז אֵין רוֹאִין אֶת הַנִּגְעִים בַּמּוֹעֵד שֶׁמָּא יִמְצָא טָמֵא וְנִמְצָא חָגוֹ נֶהֱפָךְ לְאֵבֶל. וְאֵין נוֹשְׂאִין נָשִׁים וְלֹא מְיַבְּמִין בַּמּוֹעֵד כְּדֵי שֶׁלֹּא תִּשְׁתַּכַּח שִׂמְחַת הֶחָג בְּשִׂמְחַת הַנִּשּׂוּאִין. אֲבָל מַחֲזִיר אֶת גְּרוּשָׁתוֹ. וּמְאָרְסִין נָשִׁים בַּמּוֹעֵד. וּבִלְבַד שֶׁלֹּא יַעֲשֶׂה סְעֻדַּת אֵרוּסִין וְלֹא סְעֻדַּת נִשּׂוּאִין. שֶׁלֹּא יְעָרֵב שִׂמְחָה אַחֶרֶת בְּשִׂמְחַת הֶחָג:

יז אֵין מְגַלְּחִין וְאֵין מְכַבְּסִין בַּמּוֹעֵד גְּזֵרָה שֶׁמָּא יַשְׁהֶה אָדָם עַצְמוֹ לְתוֹךְ הַמּוֹעֵד וְיָבוֹא יוֹם טוֹב הָרִאשׁוֹן וְהוּא מְגֻלָּל. לְפִיכָךְ כָּל מִי שֶׁאִי אֶפְשָׁר לוֹ לְגַלֵּחַ וּלְכַבֵּס בְּעֶרֶב יוֹם טוֹב הֲרֵי זֶה מֻתָּר לְכַבֵּס וּלְגַלֵּחַ בַּמּוֹעֵד:

יח כֵּיצַד. אֲבָל שֶׁחָל שְׁבִיעִי שֶׁלּוֹ לִהְיוֹת בְּיוֹם טוֹב אוֹ שֶׁחָל לִהְיוֹת בְּעֶרֶב יוֹם טוֹב וַהֲרֵי הוּא שַׁבָּת שֶׁאִי אֶפְשָׁר לְגַלֵּחַ. וְהַבָּא מִמְּדִינַת הַיָּם וְהוּא שֶׁלֹּא יָצָא לְהִטַּיֵּל אֶלָּא לִסְחוֹרָה וְכַיּוֹצֵא בָּהּ. וְהַיּוֹצֵא מִבֵּית הַשְּׁבִיָּה וּמִבֵּית הָאֲסוּרִים. וּמִי שֶׁהָיָה מְנֻדֶּה וְלֹא הִתִּירוּהוּ אֶלָּא בַּמּוֹעֵד. וּמִי שֶׁנִּשְׁבַּע שֶׁלֹּא לְגַלֵּחַ וְשֶׁלֹּא לְכַבֵּס וְלֹא נִשְׁאַל לְחָכָם לְהַתִּיר נִדְרוֹ אֶלָּא בַּמּוֹעֵד הֲרֵי אֵלּוּ מְגַלְּחִין וּמְכַבְּסִין בַּמּוֹעֵד:

יט וְכֻלָּן שֶׁהָיָה לָהֶן פָּנַאי לְגַלֵּחַ קֹדֶם הָרֶגֶל וְלֹא גִּלְּחוּ אֲסוּרִין. אֲבָל הַנָּזִיר וְהַמְצֹרָע שֶׁהִגִּיעַ זְמַן תִּגְלַחְתָּן בֵּין בְּתוֹךְ הַמּוֹעֵד בֵּין קֹדֶם הָרֶגֶל אַף עַל פִּי שֶׁהָיָה לָהֶם פָּנַאי מֻתָּרִין לְגַלֵּחַ בַּמּוֹעֵד שֶׁלֹּא יַשְׁהוּ קָרְבְּנוֹתֵיהֶן. וְכָל הַיּוֹצֵא מִשָּׁמְאָתוֹ לְטָהֳרָתוֹ מֻתָּר לְגַלֵּחַ בַּמּוֹעֵד. וְקָטָן שֶׁנּוֹלַד בֵּין בַּמּוֹעֵד בֵּין לִפְנֵי הַמּוֹעֵד מֻתָּר לְגַלְּחוֹ בַּמּוֹעֵד. וַאֲנָשֵׁי מִשְׁמָר שֶׁשָּׁלְמָה מִשְׁמַרְתָּן בְּתוֹךְ הַמּוֹעֵד מֻתָּרִין לְגַלֵּחַ מִפְּנֵי שֶׁאֲנָשֵׁי מִשְׁמָר אֲסוּרִין לְגַלֵּחַ בְּשַׁבָּת שֶׁלָּהֶן:

כ מֻתָּר לִטֹּל שָׂפָה בְּחֻלּוֹ שֶׁל מוֹעֵד. וְלִטֹּל צִפָּרְנַיִם וַאֲפִלּוּ בִּכְלִי. וּמַעֲבֶרֶת הָאִשָּׁה שֵׂעָר מִבֵּית הַשָּׁחִי וּמִבֵּית הָעֲרָוָה בֵּין בַּיָּד בֵּין בִּכְלִי. וְעוֹשָׂה כָּל תַּכְשִׁיטֶיהָ בַּמּוֹעֵד. כּוֹחֶלֶת וּפוֹקֶסֶת וּמַעֲבֶרֶת סָרָק עַל פָּנֶיהָ וְטוֹפֶלֶת עַצְמָהּ בְּסִיד וְכַיּוֹצֵא בּוֹ וְהוּא שֶׁתּוּכַל לְקַפְּלוֹ בַּמּוֹעֵד:

כא הַזָּבִים וְהַזָּבוֹת וְהַנִּדּוֹת וְהַיּוֹלְדוֹת וְכָל הָעוֹלִים מִשְּׁמְאָה לְטָהֳרָה בְּתוֹךְ הַמּוֹעֵד הֲרֵי אֵלּוּ מֻתָּרִין לְכַבֵּס. וּמִי שֶׁאֵין לוֹ אֶלָּא חָלוּק אֶחָד הֲרֵי זֶה מְכַבְּסוֹ בַּמּוֹעֵד. מִטְפָּחוֹת הַיָּדַיִם וּמִטְפָּחוֹת הַסְּפָרִים וּמִטְפָּחוֹת הַסַּפָּג הֲרֵי אֵלּוּ מֻתָּרִין לְכַבֵּס בַּמּוֹעֵד. וְכֵן כְּלֵי פִּשְׁתָּן מֻתָּר לְכַבְּסָן בַּמּוֹעֵד מִפְּנֵי שֶׁצְּרִיכִין כִּבּוּס תָּמִיד אֲפִלּוּ נִתְכַּבְּסוּ עֶרֶב יוֹם טוֹב:

כב אֵין עוֹשִׂין סְחוֹרָה בַּמּוֹעֵד בֵּין לִמְכֹּר בֵּין לִקְנוֹת. וְאִם הָיָה דָּבָר הָאָבֵד שֶׁאֵינוֹ מָצוּי תָּמִיד לְאַחַר הַמּוֹעֵד כְּגוֹן סְפִינוֹת אוֹ שַׁיָּרוֹת שֶׁבָּאוּ אוֹ שֶׁהֵם מְבַקְּשִׁים לָצֵאת וּמָכְרוּ בְּזוֹל אוֹ לָקְחוּ בְּיֹקֶר הֲרֵי זֶה מֻתָּר לִקְנוֹת אוֹ לִמְכֹּר. וְאֵין לוֹקְחִין בָּתִּים וַעֲבָדִים וּבְהֵמָה אֶלָּא לְצֹרֶךְ הַמּוֹעֵד:

כג מוֹכְרֵי פֵּרוֹת כְּסוּת וְכֵלִים מוֹכְרִין בְּצִנְעָה לְצֹרֶךְ הַמּוֹעֵד. כֵּיצַד. אִם הָיְתָה הַחֲנוּת פְּתוּחָה לָזָוִית אוֹ לְמָבוֹי פּוֹתֵחַ כְּדַרְכּוֹ. וְאִם הָיְתָה פְּתוּחָה לִרְשׁוּת הָרַבִּים פּוֹתֵחַ אַחַת וְנוֹעֵל אַחַת. וְעֶרֶב יוֹם טוֹב הָאַחֲרוֹן שֶׁל חַג הַסֻּכּוֹת מוֹצִיא וּמְעַטֵּר אֶת הַשּׁוּק בְּפֵרוֹת בִּשְׁבִיל כְּבוֹד יוֹם טוֹב. מוֹכְרֵי תַּבְלִין מוֹכְרִין כְּדַרְכָּן בְּפַרְהֶסְיָא:

כד כָּל שֶׁאָסוּר לַעֲשׂוֹתוֹ בַּמּוֹעֵד אֵינוֹ אוֹמֵר לְנָכְרִי לַעֲשׂוֹתוֹ. וְכָל שֶׁאָסוּר לַעֲשׂוֹתוֹ בַּמּוֹעֵד אִם אֵין לוֹ מַה שֶּׁיֹּאכַל הֲרֵי זֶה עוֹשֶׂה כְּדֵי פַּרְנָסָתוֹ. וְכֵן עוֹשֶׂה סְחוֹרָה כְּדֵי פַּרְנָסָתוֹ. וּמֻתָּר לְעָשִׁיר לִשְׁכֹּר פּוֹעֵל עָנִי שֶׁאֵין לוֹ מַה יֹּאכַל לַעֲשׂוֹת מְלָאכָה שֶׁהִיא אֲסוּרָה בַּמּוֹעֵד כְּדֵי שֶׁיִּטֹּל שְׂכָרוֹ לְהִתְפַּרְנֵס בּוֹ. וְכֵן לוֹקְחִין דְּבָרִים שֶׁאֵינָם לְצֹרֶךְ הַמּוֹעֵד מִפְּנֵי צֹרֶךְ הַמּוֹכֵר שֶׁאֵין לוֹ מַה יֹּאכַל:

כה שׁוֹכְרִין הַשָּׁכִיר עַל הַמְּלָאכָה בַּמּוֹעֵד לַעֲשׂוֹתָהּ לְאַחַר הַמּוֹעֵד וּבִלְבַד שֶׁלֹּא יִשְׁקֹל וְשֶׁלֹּא יִמְדֹּד וְלֹא יִמְנֶה כְּדֶרֶךְ שֶׁהוּא עוֹשֶׂה בְּחל. נָכְרִי שֶׁקִּבֵּל קַבְּלַת מִישְׂרָאֵל אֶפִלּוּ הָיָה חוּץ לַתְּחוּם אֵינוֹ מַנִּיחוֹ לַעֲשׂוֹתוֹ בַּמּוֹעֵד. שֶׁהַכֹּל יוֹדְעִין שֶׁמְּלָאכָה זוֹ שֶׁל יִשְׂרָאֵל וְיַחְשְׁדוּ אוֹתוֹ שֶׁהוּא שָׂכַר אֶת הַנָּכְרִי לַעֲשׂוֹת לוֹ בַּמּוֹעֵד. שֶׁאֵין הַכֹּל יוֹדְעִין הַהֶפְרֵשׁ שֶׁיֵּשׁ בֵּין הַשָּׂכִיר וּבֵין הַקַּבְּלָן וּלְפִיכָךְ אָסוּר:

פרק ח

א נְהָרוֹת הַמּוֹשְׁכִין מִן הָאֲגַמִּים מֻתָּר לְהַשְׁקוֹת מֵהֶן בֵּית הַשָּׁלָחִין בַּמּוֹעֵד וְהוּא שֶׁלֹּא פָּסְקוּ. וְכֵן הַבְּרֵכוֹת שֶׁאַמַּת הַמַּיִם עוֹבֶרֶת בֵּינֵיהֶן מֻתָּר לְהַשְׁקוֹת מֵהֶן. וְכֵן בְּרֵכָה שֶׁנִּטְּפָה מִבֵּית הַשָּׁלָחִין וַעֲדַיִן הִיא נוֹטֶפֶת מֻתָּר לְהַשְׁקוֹת מִמֶּנָּה בֵּית הַשָּׁלָחִין אַחֶרֶת. וְהוּא שֶׁלֹּא פָּסַק הַמַּעְיָן הַמַּשְׁקֶה בֵּית הַשָּׁלָחִין הָעֶלְיוֹנָה:

ב עֲרוּגָה שֶׁחָצְיָהּ נָמוּךְ וְחָצְיָהּ גָּבוֹהַּ לֹא יִדְלֶה מִמָּקוֹם נָמוּךְ לְהַשְׁקוֹת מָקוֹם גָּבוֹהַּ מִפְּנֵי שֶׁהוּא טוֹרֵחַ גָּדוֹל. וּמֻתָּר לִדְלוֹת מַיִם לְהַשְׁקוֹת הַיְרָקוֹת כְּדֵי לְאָכְלָן בַּמּוֹעֵד. וְאִם בִּשְׁבִיל לְיַפּוֹתָן אָסוּר:

ג אֵין עוֹשִׂין עוּגִיּוֹת בְּעִקְּרֵי הַגְּפָנִים כְּדֵי שֶׁיִּתְמַלְּאוּ מַיִם. וְאִם הָיוּ עֲשׂוּיוֹת וְנִתְקַלְקְלוּ הֲרֵי זֶה מְתַקְּנָם בַּמּוֹעֵד. וְכֵן אַמַּת הַמַּיִם שֶׁנִּתְקַלְקְלָה מְתַקְּנִין אוֹתָהּ בַּמּוֹעֵד. כֵּיצַד. הָיְתָה עֲמֻקָּה טֶפַח חוֹפֵר בָּהּ עַד שִׁשָּׁה. הָיְתָה עֲמֻקָּה טְפָחַיִם מַעֲמִיקָהּ עַד שִׁבְעָה. וּמוֹשְׁכִין אֶת הַמַּיִם מֵאִילָן לְאִילָן וּבִלְבַד שֶׁלֹּא יַשְׁקֶה אֶת כָּל הַשָּׂדֶה. וְאִם הָיְתָה שָׂדֶה לָחָה מֻתָּר לְהַשְׁקוֹת אֶת כֻּלָּהּ. וּמַרְבִּיצִין אֶת הַשָּׂדֶה בַּמּוֹעֵד. שֶׁכָּל הַדְּבָרִים הָאֲלוּ אֵין בָּהֶן טוֹרַח יוֹתֵר:

ד זְרָעִים שֶׁלֹּא שָׁתוּ מִלִּפְנֵי הַמּוֹעֵד לֹא יַשְׁקֵם בַּמּוֹעֵד מִפְּנֵי שֶׁהֵן צְרִיכִין מַיִם רַבִּים וְיָבוֹא לִידֵי טוֹרַח יוֹתֵר. וּמֻתָּר לְהָסֵב אֶת הַנָּהָר מִמָּקוֹם לְמָקוֹם וְלִפְתֹּחַ נָהָר שֶׁנִּסְתַּם. בּוֹרוֹת שִׁיחִין וּמְעָרוֹת שֶׁל יָחִיד אִם הָיָה צָרִיךְ לָהֶם חוֹטְטִין אוֹתָן וְשָׁפִין אֶת סִדְקֵיהֶם אֲבָל אֵין חוֹפְרִין אוֹתָן לְכַתְּחִלָּה. וְכוֹנְסִים לְתוֹכָהּ מַיִם אַף עַל פִּי שֶׁאֵינוֹ צָרִיךְ לָהֶן. וְעוֹשִׂין נִבְרֶכֶת בַּמּוֹעֵד:

ה עַכְבָּרִים שֶׁהֵן מַפְסִידִין אֶת הָאִילָנוֹת צָדִין אוֹתָן בַּמּוֹעֵד. בִּשְׂדֵה הָאִילָן צָד כְּדַרְכּוֹ. כֵּיצַד. חוֹפֵר וְתוֹלֶה הַמְּצוּדָה. וְאִם הָיָה שָׂדֶה לָבָן סָמוּךְ לִשְׂדֵה הָאִילָן צָדִין אוֹתָן בַּשָּׂדֶה הַלָּבָן בְּשִׁנּוּי כְּדֵי שֶׁלֹּא יִכָּנְסוּ לִשְׂדֵה הָאִילָן וַיַּחֲרִיבוּהָ. וְכֵיצַד צָד, בְּשִׁנּוּי. נוֹעֵץ שִׁפּוּד בָּאָרֶץ וּמַכֶּה בְּקוֹרְדּוֹם וְאַחַר כָּךְ מְנַתְּקוֹ וְנִמְצָא מְקוֹמוֹ גּוּמָא:

ו כֹּתֶל גִּנָּה שֶׁנָּפַל בּוֹנֶהוּ מַעֲשֶׂה הֶדְיוֹט אוֹ גּוֹדֵר אוֹתוֹ בְּקָנִים וְגוֹמֶא וְכַיּוֹצֵא בָּהֶן. וְכֵן אִם עָשָׂה מַעֲקֶה לַגַּג בּוֹנֶה אוֹתוֹ מַעֲשֶׂה הֶדְיוֹט. אֲבָל כֹּתֶל חָצֵר שֶׁנָּפַל בּוֹנֶהוּ כְּדַרְכּוֹ. וְאִם הָיָה גּוֹהֶה סוֹתְרוֹ מִפְּנֵי הַסַּכָּנָה וּבוֹנֶהוּ כְּדַרְכּוֹ:

ז בּוֹנֶה אָדָם אִצְטַבָּא לֵישֵׁב אוֹ לִישֹׁן עָלֶיהָ. הַצִּיר וְהַצָּנוֹר וְהַקּוֹרָה וְהַמַּעְוֶה וְהַמַּפְתֵּחַ שֶׁנִּשְׁבְּרוּ מְתַקְּנָן בַּמּוֹעֵד כְּדַרְכּוֹ בֵּין בְּשֶׁל בַּרְזֶל בֵּין בְּשֶׁל עֵץ. שֶׁזֶּה הֶפְסֵד גָּדוֹל הוּא שֶׁאִם יָנִיחַ הַפֶּתַח פָּתוּחַ וּדְלָתוֹת שְׁבוּרוֹת נִמְצָא מְאַבֵּד כָּל מַה שֶּׁבַּבַּיִת. וּכְבָר בֵּאַרְנוּ כָּל שֶׁיֵּשׁ בּוֹ הֶפְסֵד אֵינוֹ צָרִיךְ שִׁנּוּי:

ח אֵין חוֹפְרִין קֶבֶר לְהִיוֹת מוּכָן לְמֵת שֶׁיָּמוּת וְאֵין בּוֹנִין אוֹתוֹ. אֲבָל אִם הָיָה עָשׂוּי הֲרֵי זֶה מְתַקְּנוֹ בַּמּוֹעֵד. כֵּיצַד. מוֹסִיף בְּמַדָּתוֹ אוֹ מְקַצֵּר מִמַּדָּתוֹ כְּדֵי שֶׁיִּהְיֶה נָכוֹן לְעֵת שֶׁיִּקָּבֵר בּוֹ:

ט אֵין מְפַנִּין אֶת הַמֵּת וְלֹא אֶת הָעֲצָמוֹת מִקֶּבֶר לְקֶבֶר לֹא מִמְכֻּבָּד לְבָזוּי וְלֹא מִבָּזוּי לִמְכֻבָּד. וְאָסוּר לַעֲשׂוֹת כֵּן לְעוֹלָם בִּשְׁאָר הַיָּמִים אֶלָּא אִם כֵּן הָיָה מְפֻנֶּהוּ בְּתוֹךְ שֶׁלּוֹ מְפַנֶּהוּ בִּשְׁאָר הַיָּמִים אֲפִלּוּ מִמְכֻּבָּד לְבָזוּי:

י אֵין מַתְלִיעִין אֶת הָאִילָנוֹת וְלֹא מַזְהִימִין אֶת הַנְּטִיעוֹת וְלֹא מְגַזְּמִין. אֲבָל סָכִין אֶת הָאִילָנוֹת וְאֶת הַפֵּרוֹת שֶׁבָּהֶן בְּשֶׁמֶן וְעוֹקְרִין אֶת הַפִּשְׁתָּה מִפְּנֵי שֶׁהִיא רְאוּיָה לַחֲפֹף בָּהּ בַּמּוֹעֵד. וְקוֹצְרִין אֶת הַכִּשּׁוּת מִפְּנֵי שֶׁהִיא רְאוּיָה לְהַטִּילָהּ לְשֶׁכָר בַּמּוֹעֵד. וְכֵן כָּל כַּיּוֹצֵא בָּזֶה:

יא אֵין מְכַנְּסִין אֶת הַצֹּאן לַדִּיר כְּדֵי שֶׁיִּזְבְּלוּ אֶת הַקַּרְקַע. שֶׁהֲרֵי הוּא מְדַיֵּיר שָׂדֵהוּ בַּמּוֹעֵד. וְאִם בָּאוּ מֵאֲלֵיהֶן מֻתָּר. וְאֵין מְסִיעִין אוֹתָן וְאֵין מוֹסְרִין לָהֶן שׁוֹמֵר לְנַעֵר אֶת הַצֹּאן. הָיָה שָׁכִיר שַׁבָּת שָׁכִיר חֹדֶשׁ שָׁכִיר שָׁנָה שָׁכִיר שָׁבוּעַ מְסִיעִין אוֹתָן וְשׁוֹכְרִין שׁוֹמֵר לְנַעֵר אֶת צֹאנָם מִמָּקוֹם לְמָקוֹם כְּדֵי שֶׁיִּזְבְּלוּ כָּל הַשָּׂדֶה. הַזֶּבֶל שֶׁבֶּחָצֵר מְסַלְּקִין אוֹתוֹ לַצְּדָדִין. וְאִם נַעֲשָׂה חָצֵר כְּרֶפֶת בָּקָר מוֹצִיאִין אוֹתוֹ לָאַשְׁפָּה:

יב הַמַּשְׁוֶה פְּנֵי הַקַּרְקַע אִם נִתְכַּוֵּן לְתַקֵּן מָקוֹם שֶׁיַּעֲמִיד בּוֹ כְּרֵי שֶׁל תְּבוּאָה אוֹ שֶׁיָּדוּשׁ בּוֹ מֻתָּר. וְאִם נִתְכַּוֵּן לַעֲבוֹדַת הָאָרֶץ אָסוּר. וְכֵן הַמְלַקֵּט עֵצִים מִתּוֹךְ שָׂדֵהוּ אִם לְצָרְכּוֹ עֵצִים מֻתָּר וְאִם לְתַקֵּן הַקַּרְקַע אָסוּר. וְכֵן הַפּוֹתֵק מַיִם לְגִנָּה אִם נִתְכַּוֵּן שֶׁיִּכָּנְסוּ הַדָּגִים מֻתָּר וְאִם לְהַשְׁקוֹת הָאָרֶץ אָסוּר. וְכֵן הַקּוֹצֵץ חֲרָיוֹת מִן הַדֶּקֶל אִם נִתְכַּוֵּן לְהַאֲכִיל לַבְּהֵמָה מֻתָּר וְאִם נִתְכַּוֵּן לַעֲבוֹדַת הָאִילָן אָסוּר. וּמִמַּעֲשָׂיו יֵכֶר לְאֵי זֶה דָּבָר הוּא מִתְכַּוֵּן:

יג תַּנּוּר וְכִירַיִם שֶׁאֶפְשָׁר שֶׁייִבָּשׁוּ וְיֹאפֶה בָּהֶן בַּמּוֹעֵד עוֹשִׂין וְאִם לָאו אֵין עוֹשִׂין אוֹתָן. וּבֵין כָּךְ וּבֵין כָּךְ בּוֹנִין עַל חֶרֶשׂ שֶׁל תַּנּוּר וְעַל הִכִּירָה הַטְּפֵלָה שֶׁלָּהֶן וּמְסָרְגִין אֶת הַמִּטּוֹת. וְנוֹקְרִין אֶת הֶרְחָמִים וּפוֹתְחִים לָהֶן עַיִן וּמַעֲמִידִין אוֹתָן וּבוֹנִין אַמַּת הַמַּיִם שֶׁל רַחַיִם:

יד זוֹפְתִין אֶת הֶחָבִית כְּדֵי שֶׁלֹּא יִפָּסֵד הַיַּיִן. וְזוֹפְתִין אֶת הַבַּקְבּוּק מִפְּנֵי שֶׁאֵין בּוֹ טוֹרַח. וְסוֹתְמִין פִּי הֶחָבִית שֶׁל שֵׁכָר כְּדֵי שֶׁלֹּא תִּפָּסֵד. וּמְחַפִּין אֶת הַקְּצִיעוֹת בְּקַשׁ כְּדֵי שֶׁלֹּא יֹאבְדוּ. וּמַרְכִּיכִין אֶת הַבְּגָדִים בַּיָּדַיִם. מִפְּנֵי שֶׁהוּא מַעֲשֶׂה הֶדְיוֹט. אֲבָל אֵין עוֹשִׂין קִשְׁרֵי בֵּית הַיָּדַיִם מִפְּנֵי שֶׁהוּא מַעֲשֶׂה אָמָּן. וְכֵן כָּל כַּיּוֹצֵא

בָּזֶה׃

טו קוֹצְצִין צִפָּרְנֵי חָמוֹר שֶׁל רֵחַיִם וּבוֹנִין אֲבוּס לַבְּהֵמָה. וְסוּס שֶׁיִּרְכַּב עָלָיו מֵתָר לְטֹל צִפָּרְנָיו וּלְסָרְקוֹ כְּדֵי לְיַפּוֹתוֹ. וְאֵין מַרְבִּיעִין בְּהֵמָה בַּמּוֹעֵד. אֲבָל מַקִּיזִין לָהּ דָּם. וְאֵין מוֹנְעִין מִמֶּנָּה רְפוּאָה. וְכָל מַאֲכָלוֹת וּמַשְׁקִים שֶׁאֵינָן מַאֲכַל בְּרִיאִים אֶלָּא לִרְפוּאָה מֵתָּר לָאָדָם לְאָכְלָן וְלִשְׁתּוֹתָן בַּמּוֹעֵד׃

טז אֵין מְפַנִּין מֵחָצֵר לְחָצֵר בַּמּוֹעֵד. וְלֹא מִכְּעוּרָה לְנָאָה וְלֹא מִנָּאָה לִכְעוּרָה. אֲבָל מְפַנֶּה הוּא מִבַּיִת לְבַיִת בְּאוֹתָהּ חָצֵר. וּמְבִיאִין כֵּלִים שֶׁהֵן לְצֹרֶךְ הַמּוֹעֵד מִבֵּית הָאֻמָּן. כְּגוֹן כָּרִים וּכְסָתוֹת וּצְלוֹחִיּוֹת. אֲבָל כֵּלִים שֶׁאֵינָן לְצֹרֶךְ הַמּוֹעֵד כְּגוֹן מַחְרֵשָׁה מִן הַלּוֹטֵשׁ אוֹ צֶמֶר מִבֵּית הַצַּבָּע אֵין מְבִיאִין. וְאִם אֵין לָאֻמָּן מַה יֹּאכַל נוֹתֵן לוֹ שְׂכָרוֹ וּמַנִּיחָן אֶצְלוֹ. וְאִם אֵינוֹ מַאֲמִינוֹ מַנִּיחָן בַּבַּיִת הַסָּמוּךְ לוֹ. וְאִם חוֹשֵׁשׁ לָהֶם שֶׁמָּא יִגְנְבוּ מְפַנֶּן לְחָצֵר אַחֶרֶת אֲבָל לֹא יָבִיא לְבֵיתוֹ אֶלָּא בְּצִנְעָה׃

יז אָסוּר לַעֲשׂוֹת מְלָאכָה בְּעַרְבֵי יָמִים טוֹבִים מִן הַמִּנְחָה וּלְמַעְלָה כְּמוֹ עַרְבֵי שַׁבָּתוֹת. וְכָל הָעוֹשֶׂה מְלָאכָה בָּהֶן אֵינוֹ רוֹאֶה סִימָן בְּרָכָה לְעוֹלָם. וְגוֹעֲרִין בּוֹ וּמְבַטְּלִין אוֹתוֹ בְּעַל כָּרְחוֹ. אֲבָל אֵין מַכִּין אוֹתוֹ מַכַּת מַרְדּוּת. וְאֵין צָרִיךְ לוֹמַר שֶׁאֵין מְנַדִּין אוֹתוֹ. חוּץ מֵעֶרֶב הַפֶּסַח אַחַר חֲצוֹת שֶׁהָעוֹשֶׂה בּוֹ מְלָאכָה אַחַר חֲצוֹת מְנַדִּין אוֹתוֹ. וְאֵין צָרִיךְ לוֹמַר שֶׁמַּכִּין אוֹתוֹ מַכַּת מַרְדּוּת אִם לֹא נִדּוּהוּ. לְפִי שֶׁיּוֹם אַרְבָּעָה עָשָׂר בְּנִיסָן אֵינוֹ כִּשְׁאָר עַרְבֵי יָמִים טוֹבִים מִפְּנֵי שֶׁיֵּשׁ בּוֹ חֲגִיגָה וּשְׁחִיטַת קָרְבָּן׃

יח לְפִיכָךְ יוֹם אַרְבָּעָה עָשָׂר בְּנִיסָן אָסוּר בַּעֲשַׂיַּת מְלָאכָה מִדִּבְרֵי סוֹפְרִים כְּמוֹ חֹלוֹ שֶׁל מוֹעֵד. וְהוּא קַל מֵחֹלוֹ שֶׁל מוֹעֵד. וְאֵינוֹ אָסוּר אֶלָּא מֵחֲצִי הַיּוֹם וּלְמַעְלָה שֶׁהוּא זְמַן הַשְּׁחִיטָה. אֲבָל מֵהָנֵץ הַחַמָּה עַד חֲצִי הַיּוֹם תָּלוּי בַּמִּנְהָג. מָקוֹם שֶׁנָּהֲגוּ לַעֲשׂוֹת עוֹשִׂין מָקוֹם שֶׁנָּהֲגוּ שֶׁלֹּא לַעֲשׂוֹת אֵין עוֹשִׂין׃

יט וַאֲפִלּוּ בְּמָקוֹם שֶׁנָּהֲגוּ לַעֲשׂוֹת לֹא יַתְחִיל בַּתְּחִלָּה לַעֲשׂוֹת מְלָאכָה בְּאַרְבָּעָה עָשָׂר אַף עַל פִּי שֶׁהוּא יָכוֹל לְגָמְרָהּ קֹדֶם חֲצוֹת. אֶלָּא שָׁלֹשׁ אֻמָּנִיּוֹת בִּלְבַד הֵן שֶׁמַּתְחִילִין בָּהֶם בְּמָקוֹם שֶׁנָּהֲגוּ לַעֲשׂוֹת וְעוֹשִׂין עַד חֲצוֹת. וְאֵלּוּ הֵן הַחַיָּטִין. וְהַסַּפָּרִין. וְהַכּוֹבְסִין. אֲבָל שְׁאָר אֻמָּנִיּוֹת אִם הִתְחִיל בָּהֶן קֹדֶם אַרְבָּעָה עָשָׂר הוּא שֶׁיִּגְמֹר עַד חֲצוֹת שֶׁאֵין הָעָם צְרִיכִין לִשְׁאָר אֻמָּנִיּוֹת צֹרֶךְ הַרְבֵּה׃

כ הַהוֹלֵךְ מִמָּקוֹם שֶׁעוֹשִׂין לְמָקוֹם שֶׁאֵין עוֹשִׂין לֹא יַעֲשֶׂה בַּיִּשּׁוּב מִפְּנֵי הַמַּחֲלֹקֶת אֲבָל עוֹשֶׂה הוּא בַּמִּדְבָּר. וְהַהוֹלֵךְ מִמָּקוֹם שֶׁאֵין עוֹשִׂין לְמָקוֹם שֶׁעוֹשִׂין לֹא יַעֲשֶׂה. נוֹתְנִין עָלָיו חֲמֹרֵי מָקוֹם שֶׁיָּצָא מִשָּׁם וְחֲמֹרֵי מָקוֹם שֶׁהָלַךְ לְשָׁם. וְאַף עַל פִּי כֵן לֹא יִתְרָאֶה בִּפְנֵיהֶם שֶׁהוּא בָּטֵל מִפְּנֵי הָאִסּוּר. לְעוֹלָם אַל יִשָּׁנֶה אָדָם מִפְּנֵי הַמַּחֲלֹקֶת. וְכֵן מִי שֶׁדַּעְתּוֹ לַחֲזוֹר לִמְקוֹמוֹ נוֹהֵג כְּאַנְשֵׁי מְקוֹמוֹ בֵּין לְהָקֵל בֵּין לְהַחֲמִיר. וְהוּא שֶׁלֹּא יִתְרָאֶה בִּפְנֵי אַנְשֵׁי הַמָּקוֹם שֶׁהוּא בּוֹ מִפְּנֵי הַמַּחֲלֹקֶת׃

כא מוֹלִיכִין וּמְבִיאִין כֵּלִים מִבֵּית הָאֻמָּן בְּאַרְבָּעָה עָשָׂר אַחַר חֲצוֹת אַף עַל פִּי שֶׁאֵינָן לְצֹרֶךְ הַמּוֹעֵד. וְגוֹרְפִין זֶבֶל מִתַּחַת רַגְלֵי בְּהֵמָה וּמוֹצִיאִים אוֹתוֹ לָאַשְׁפָּה. וּמוֹשִׁיבִין שׁוֹבָכִין לַתַּרְנְגוֹלִים. תַּרְנְגֹלֶת שֶׁיָּשְׁבָה עַל הַבֵּיצִים שְׁלֹשָׁה יָמִים אוֹ יֶתֶר וּמֵתָה מוֹשִׁיבִין אַחֶרֶת תַּחְתֶּיהָ בְּאַרְבָּעָה עָשָׂר כְּדֵי שֶׁלֹּא יִפְסְדוּ הַבֵּיצִים. וּבַמּוֹעֵד אֵין מוֹשִׁיבִין. אֲבָל אִם בָּרְחָה בַּמּוֹעֵד מַעֲלִין הַבֵּיצִים מַחְזִירִין אוֹתָהּ לִמְקוֹמָהּ׃ סְלִיקוּ לְהוּ הִלְכוֹת שְׁבִיתַת יוֹם טוֹב